

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

**Nekaj utrinkov med in po koroni
Nove pridobitve v občini
Spoznajte zanimive občane**

poletje 2020

junij 2020

Spoštovane občanke in občani!

Blaž Erzetič

Da je epidemija novega koronavirusa Covid-19, ki se je pri nas začela marca, do temeljev zatresla našo družbo in ves svet, je verjetno jasno vsakomur. Vse nas je zajela precej nepripravljene in lahko smo veseli, da smo jo vsaj zaenkrat pri nas dobro odnesli. Ukrepi za zajezitev širjenja okužbe so korenito posegli v naše življenje in navade. Pesimistom se gotovo zdi, da se je v preteklih pomladnih mesecih svet ustavil, bolj optimistični med nami pa smo zdravstveno krizo vzeli kot predah, kot čas, namenjen načrtovanju nadaljnjih aktivnosti in razmisleku, kako zastaviti nove poti v razvoju tudi po koncu epidemije.

Bolezen, ki nam je grozila, je nepoznana in nepredvidljiva, zato so bile začetne reakcije večkrat povezane tudi s strahom, s tesnobo in z negotovostjo. Ne glede na vse, smo se v občini hitro in učinkovito organizirali. Civilna zaščita je vzpostavila sistem, po katerem smo zagotavljali prebivalstvu najnujnejšo oskrbo in skrbeli za izvajanje ukrepov preprečevanja širjenja korona virusa. Največja zahvala za preprečitev širjenja boleznih gre seveda vam, spoštovane občanke in občani, ki ste

disciplinirano in brez velikih pretresov omejili socialne stike. Na žalost ni šlo brez zapore državne meje in omejitev rabe javnih površin, kar nas je vse precej motilo, a smo to sprejeli kot nujno, saj smo na ta način varovali najšibkejšo in najranljivejšo med nami. Z našimi ravnanji smo dokazali, da znamo stopiti skupaj, ko smo dejansko vsi stopili narazen in tako zaščitili drug drugega. Tudi zato smo pri nas imeli le eno okuženo osebo, pa čeprav sta bili na našem območju kar dve izjemno izpostavljeni in potencialno nevarni mesti: vstopna točka v državo na nekdanjem mejnem prehodu Vrtojba in enota Covid-19 v šempetrskem urgentnem centru, ki je od samega začetka epidemije pri nas skrbel za odvzem brisov.

Obdobje epidemije je prineslo precejšnje potrebe po prilagajanju naših navad novim razmeram. Šola se je odvijala na daljavo, podjetja, v katerih je delo potekalo, so morala svoj način dela prilagoditi novim razmeram. Veliko institucij je svoje delo omejilo le na najnujnejša opravila. Razlog za to je bila seveda želja po čim večjem zmanjšanju socialnih stikov. Žal je to pomenilo tudi omejeno srečevanje predstavnikov občinske uprave in župana z občani, pa čeprav smo vseskozi izvajali tako nujne kot redne naloge in nudili podporo delu civilne zaščite.

Danes je epidemija uradno končana, kljub temu pa ne smemo pozabiti, da nevarnost še ni minila, virus je še med nami. Ne smemo se ga bati, hkrati pa ne smemo biti do njega niti brezbrizni. S to popotnico začnemo novo obdobje, namenjeno okrevanju in prilagajanju novim razmeram. Gotovo še kar nekaj časa ne bo tako, kot je bilo prej.

Gospodarstvo je razumljivo v tem času nekoliko zastalo. Nekatere panoge bodo posledice epidemije in prekinitve dela občutile bolj kot druge, za nekatere pa je to obdobje pomenilo tudi možnost za predah

in nov zagon z novimi načrti. Prav je, da tako država kot občina skupaj z različnimi institucijami s svojimi vzvodi pomagata tistim, ki jih je epidemija še posebej prizadela. Ukrepe, ki se sprejemajo, povečini ocenjujemo kot dobre, a treba je biti pozoren in poskusiti breme posledic epidemije sorazmerno porazdeliti na vse. Solidarnost med nami lahko reši marsikateri problem na vseh nivojih.

Zmanjšano poslovanje je žal prineslo tudi kakšno poslovno odločitev, ki nam občanom ni pogodu. Tako nas je Nova KBM obvestila, da želi ukiniti bankomat v središču Vrtojbe. Sam sem banko nemudoma obvestil, da se s tem ne strinjamo in da pričakujemo spremenjeno odločitev. Glede na odgovor, da se ta bankomat zelo malo uporablja in da je njegovo poslovanje nerentabilno, bo morala občina obratovanje bankomata subvencionirati.

Po drugi strani pa ste prebivalci Vrtojbe verjetno opazili, da se nekaj dogaja z lokalom v združenem domu. Dobil je namreč novega najemnika, ki sedaj prostor ureja. Občina pri tem sodeluje z urejanjem okolice. Prepričan sem, da bo novo urejeni lokal, katerega odprtje pričakujemo v naslednjem mesecu, velika pridobitev za kraj. V njegovi okolici se bo tako lahko spet odvijalo tudi družabno življenje, ki ga marsikdo v Vrtojbi pogreša.

Zdravstvena kriza v pomladnih mesecih pa ni zaustavila del na številnih naložbah, ki so v občini normalno potekale. Zaradi prepovedi druženja seveda nismo mogli organizirati uradnih otvoritvenih dogodkov in praznovanj. Kljub temu smo med drugim dokončali, opremili in v uporabo predali prostor za druženje na Gramozni poti v Vrtojbi, trim steza na Sv. Otu pa je bogatejša za nekaj novih orodij za vadbo na prostem, za katera smo ugotovili, da so bila takoj dobro obiskana. Verjetno ste opazili še, da dela potekajo tudi v šempetrskem športnem parku, kjer urejamo ploščad, namenjeno igranju košarke – trojk.

Epidemija ni upočasnila niti gradbenih del v okviru izvedbe protipoplavnih ukrepov v Vrtojbi v sklopu čezmejnega projekta VISFRIM. Gradnja odprtega jarka med Čukljami in Zapučkami gre namreč h koncu. Prav tako nemoteno dalje teče urejanje kanalizacije in vodovoda na Ulici 9. septembra,

kar bomo nadaljevali na Štandreški cesti, Gramozni poti, v Šempetru pa na Vrtojbenski cesti in Cesti goriške fronte. Nenazadnje pa komunalno infrastrukturo občina gradi tudi v poslovni coni Lavžnik.

Poleg vsega omenjenega se v teh dneh zaključuje še zamenjava svetilk javne razsvetljave. Občina bo z zamenjavo neustreznih svetilk izpolnila zahteve iz predpisov glede varovanja okolja pred svetlobnim onesaženjem, hkrati pa bo tudi veliko prihranila pri električni energiji.

Podobno se nadejamo nekaj prihrankov energije z naslova zamenjave stavbnega pohištva na občinski stavbi na Trgu Ivana Roba 4. Naložba, ki bo dolgoročno izboljšala energetske učinkovitost in upravljanje razsvetljave v javni stavbi, se deloma izvaja v okviru projekta LightingSolutions iz čezmejnega programa Slovenija-Italija, kjer smo uspešno pridobili nekaj dodatnih sredstev.

Novo bolj urejeno in lepšo zunanjo podobo počasi dobiva tudi poslovna cona Cimos, kjer obnovo objektov izvaja družba Intra Lighting. Občina bo pri urejanju tega nekdanjega degradiranega območja sodelovala z ureditvijo javne infrastrukture, pa tudi z odkupom in s ponovnim odprtjem športnega centra. Sredstva za odkup smo že zagotovili, med drugim tudi z najetjem kredita. Prepričani smo, da te objekte širša lokalna skupnost potrebuje, sami pa se bomo potrudili, da se bodo dejavnosti v njih čimprej nadaljevale, po potrebi pa tudi še nadgradile.

Spoštovani!

Za nami je bilo rečeno čudno obdobje, čas preizkušnje, ko je ogromno ljudi pokazalo visoko raven odgovornosti in požrtvovalnosti. Biti človeku blizu, biti s človekom v stiski povezan, spoštovati njegovo dostojanstvo in skupaj z njim iskati rešitve za življenje, to je bilo poslanstvo vseh, ki so se med minulo zdravstveno krizo tako ali drugače izpostavili. Zahvaljujem se ekipi civilne zaščite, gasilcem, humanitarnim organizacijam in vsem prostovoljcem, ki ste se v času, ko je bilo to najbolj potrebno, izkazali. Tudi zaradi vas in vašega dela ni bilo v naši občini nikogar, ki ne bi bil deležen pomoči. Duh skupnosti in skupnega dobrega je prevladal, kar pomeni, da smo kot družba uspeli.

Hvala tudi vsem zaposlenim v zdravstvu, v domu za starejše občane, trgovcem, delavcem v javnih službah, učiteljem in vsem, ki ste skrbeli za varnost. Nenazadnje pa hvala tudi vsem posameznikom, ki ste s svojimi predlogi, komentarji, pa tudi kritikami pozitivno vplivali na sprejemanje epidemije in zavedanje o odgovornosti za zdravje celotne Občine Šempeter-Vrtojba.

Bitka je dobljena, vendar ne vemo, kaj nam bo v zvezi z virusom prinesla prihodnost. Velika verjetnost je, da se epidemija še ponovi, saj apeliram na vse občane, da se tudi v bližajočih se počitniških dneh še naprej držimo socialne distance, da dosledno izvajamo higienske ukrepe, razkužujemo roke in nosimo zaščitne maske ter ostala zaščitna sredstva v skladu s priporočili državnih organov.

Za konec naj vsem vam zaželim le še lepe počitnice, veliko smelih načrtov in obilo zdravja ter čestitam ob bližnjem prazniku naše domovine, dnevu državnosti.

*Milan Turk,
vaš župan*

Uradne ure Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so vsako sredo

15.00–17.00. Termin si rezervirajte v tajništvu

T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Drage bralke in bralci!

Pred nami je nova številka našega Glasila, ki smo ga tokrat ustvarjali v za nas tako posebnih, novih, neznanih trenutkih, ki se pa počasi vračajo v stare tirnice. Verjamem, da z novim pogledom na svet. Pričujoča izdaja Glasila je nastala v veliki večini virtualno, vendar je prav tako uspela. Pisana je in zanimiva – raznolike vsebine vas bodo zagotovo pritegnile.

Naj naslednje vrstice namenim vsem, ki ste v tej posebni situaciji kakorkoli pomagali prav vsakemu izmed nas. Naj se vam v imenu vseh zahvalim, ker ste nesebično in korajžno opravljali svoja dela in se kljub nevarnosti izpostavljali v dobro vseh.

Tudi tokrat vas v upanju, da bomo lahko ustvarjali malo bolj svobodno, vabim, da z nami sodelujete pri soustvarjanju jesenske številke Glasila. Upam, da se bomo lahko brez težav tudi srečevali. Vaše prispevke, fotografije in ideje zbiramo do 3. septembra 2020 na glasilo@sempeter-vrtojba.si.

Ker je pred nami poletje, moj najljubši letni čas, vam želim, da bo to poletje v tako posebnem letu nepozabno, sproščujoče in predvsem zdravja polno. In kot pravi meni ljuba misel: "Meri v luno, tudi če zgrešiš, boš pristal med zvezdami."

*Lara Soban,
odgovorna urednica*

Finančna pomoč, namenjena občanom Občine Šempeter-Vrtojba

Austin Kehmeier

So trenutki v življenju, ko lahko vsak potrebuje pomoč. Lahko je to samo nasvet ali lepa beseda, fizična pomoč ali pa tudi finančna pomoč nekemu, ki je trenutno v stiski. Dobro je vedeti, na koga se lahko zanesemo oz. kam se lahko obrnemo.

Občina Šempeter-Vrtojba sredstva za svoje občane zagotavlja skladno z zakonodajo – preko odločb centra za socialno delo (subvencije najemnin, doplačila bivanja v institucionalnem varstvu in stanovanjskih skupnostih ...) in razpisov na področju humanitarno-socialnih dejavnosti, ki lahko neposredno pomagajo posameznikom. Zagotavlja denarno pomoč ob rojstvu otroka ter sredstva za delovanje Centra za dnevne aktivnosti starejših Šempeter (za

zaposlitev kadra in vse druge stroške) z namenom zagotavljanja prostora za druženje starejših, organiziranja različnih (predvsem brezplačnih) aktivnosti za vse občane, medgeneracijskih druženj, srečanj skupin starejših ljudi za samopomoč ...

Poleg tega pa lahko Občina Šempeter-Vrtojba, skladno s Pravilnikom o zagotavljanju socialno-varstvenih pomoči v Občini Šempeter-Vrtojba, nameni tudi sredstva za denarne pomoči svojim občanom (državljanom RS, ki imajo stalno prebivališče v Občini Šempeter-Vrtojba, ter tujcem, ki imajo dovoljenje za stalno bivanje v Sloveniji in prijavljeno stalno prebivališče v občini), ki se znajdejo v trenutni stiski in so izčrpali druge možnosti, da si zagotovijo zadostna sredstva za preživetje in kritje najnujnejših obveznosti.

Socialna denarna pomoč Občine Šempeter-Vrtojba je namenjena za pomoč pri plačilu električne energije, vodarine, najemnine, smetarine, ogrevanja, nakupu šolskih potrebščin, prehrane, plačilu in doplačilu letovanj za ogrožene otroke, zimovanj in šole v naravi ter drugih stroškov, vezanih na redno obvezno šolanje, doplačila zdravih, pripomočkov in zdravstvenih storitev ter morebitnih drugih nujnih stroškov.

V letu 2020 so upravičenci osebe, katerih mesečni neto dohodek na družinskega člana ne presega 40 % minimalne plače oz. 60 % minimalne plače, če živijo sami. Višina enkratne denarne pomoči Občine Šempeter-Vrtojba lahko letno, v skladu s predpisi, znaša največ do višine dveh minimalnih plač v RS.

Pred vložitvijo vloge na občino pa morajo vlagatelji tako izčrpati že vse druge možnosti za pomoč v trenutni stiski kot nazadnje tudi uveljavljati pravico do denarne socialne pomoči pri Centru za socialno delo Severna Primorska, in sicer na podlagi vloge za

uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki jo lahko dobite tudi na povezavi e-uprava.gov.si/podrocja/vloge/vloga.html?id=1468.

Do vloge za uveljavljanje socialne pomoči Občine Šempeter-Vrtojba lahko dostopate preko občinske spletne strani (www.sempeter-vrtojba.si/postopki-vloge-in-obrazci/) ali jo dvignete v glavni pisarni na občini, kjer lahko izpolnjene vloge tudi oddate. Vloge obravnava komisija za dodeljevanje socialnih pomoči, upravičencem se pa izda odločba, na podlagi katere se preko Območnega združenja Rdečega križa Nova Gorica denarna pomoč izvede. Praviloma se izplačuje v funkcionalni obliki (plačilo položnic in izročanje paketov s hrano), izjemoma pa tudi kot izplačilo v denarju s točno določenim namenom.

Vlogi je treba priložiti potrdilo o vseh prihodkih za zadnje tri mesece pred mesecem vložitve vloge oz. veljavno odločbo CSD o denarni socialni pomoči, potrdilo o brezposelnosti, bančne izpise o prometu in stanju na transakcijskem računu v zadnjih 6 mesecih, morebitna potrdila o preživitvi oz. druga potrdila, ki utemeljujejo okoliščine, zaradi katerih se uveljavlja denarna pomoč, ter seveda fotokopije položnic oz. drugih dokumentov, ki izkazujejo nujne stroške. Poleg teh prilog pa so za odločanje o upravičenosti potrebni tudi informativni izračun dohodnine oz. odločba o davku iz dejavnosti in potrdilo o višini zavarovalne osnove za preteklo leto, potrdilo o stalnem prebivališču in morebitna druga potrdila.

V kolikor potrebujete dodatne informacije v zvezi z denarno pomočjo, lahko pokličete na (05) 335 16 22.

*Ksenija Ušaj,
višja svetovalka za družbene
dejavnosti*

Delovanje civilne zaščite Občine Šempeter-Vrtojba v času epidemije Covid-19

Za vse, ki svoje zaščite za čez usta in nos niso še imeli, so bile na voljo tudi brezplačne maske različnih krojev za večkratno uporabo.

Kot je znano, je v nedeljo, 31. maja 2020, skladno z vladnim odlokom z dne 15. maja 2020, prenehalo uradno stanje epidemije v Republiki Sloveniji, ki je bila razglašena 12. marca 2020. Skladno z odloki so bili v soboto, 30. maja 2020, ob 19.00 preklicani tudi sklepi o aktiviranju državnega in regijskega načrta ob pojavu epidemije Covid-19, čemur je sledil tudi štab civilne zaščite Občine Šempeter-Vrtojba, ki je bil aktiviran vse od 26. februarja dalje. V tem času so člani občinskega štaba CZ skupaj z okoli 25 prostovoljci opravili približno 3.297 prostovoljnih delovnih ur, občinska uprava Občine Šempeter-Vrtojba pa je nudila administrativno in informacijsko podporo celotnemu sistemu.

Člani občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč so v okviru svojih nalog tako seznanjali javnost z navodili, s priporočili in z ukrepi za zaježitev širjenja ter skrbeli za upoštevanje le-teh na terenu. Vse dni v tednu sta bili 24 ur na dan vzpostavljeni dežurna telefonska številka in e-pošta za vse, ki so nujno potrebovali kakršnokoli informacijo ali pomoč. Včasih je bil dovolj pogovor, drugič je bilo treba stopiti v akcijo. Tako so skupaj s prostovoljci poskrbeli in organizirali varstvo otrok, katerih starši so zaposleni v zdravstvu, vzpostavili nujno oskrbo na domu z dostavo hrane, ki jo je zagotavljala Pizzerija Julko, in po naročilu nakupovali najnujnejše potrebščine ter zdravila za starejše občane. Zagotavljali so tudi nujno potrebno zaščitno opremo. Tako je bilo v času epidemije med

Pripadniki civilne zaščite in prostovoljci so večkrat razdeljevali maske za enkratno uporabo pred večjimi trgovinami.

V medijih je odmevala akcija Brezplačen obrok za naše junake, kjer je na pobudo naše civilne zaščite Dean Čebren iz Preserji z brezplačnim obrokom nagradil izpostavljene zdravstvene delavce Enote Covid-19, ki je v Urgentnem centru v Šempetru skrbel za jemanje brisov.

drugim razdeljenih 8.200 kosov zaščitnih mask, od tega 950 pralnih mask za večkratno uporabo.

Ob tej priložnosti se člani štaba civilne zaščite Občine Šempeter-Vrtojba zahvaljujemo vsem pripadnikom sil za zaščito, reševanje in pomoč ter prostovoljcem, ki ste pomagali pri humanitarnih delih v tem obdobju.

Nenazadnje pa se moramo zahvaliti tudi vsem občanom, ki ste spoštovali vsa navodila ob izrečenih ukrepih. Rezultat je odličen, saj smo v naši občini zabeležili le enega okuženega, kljub temu, da sta bili pri nas kar dve "vroči" in potencialno nevarni točki: vstopna točka na nekdanjem mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba in Enota Covid-19 v Urgentnem centru.

Željo po vrnitvi v normalno življenje spremlja tudi želja po spremembah. Vendar pravo vprašanje ni, kaj želimo spremeniti, temveč kaj smo pripravljeni narediti ali celo žrtvovati. Ni potrebno veliko. Svet lahko naredimo lepši že z malimi dejanji. Epidemija je uradno končana, ukrepi se skladno z epidemiološko sliko rahljajo. Vseeno pa ne pozabimo: **"Kljub preklicu epidemije virus ostaja med nami. Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok. Zato je še naprej treba upoštevati vse ukrepe in navodila, ki jih prejemo od ustreznih inštitucij."**

Mateja Poljšak Furlan

KAJ LAHKO STORIM, DA PREPREČIM ŠIRJENJE NOVEGA KORONAVIRUSA SARS-CoV-2019

- Izogibamo se **tesnim stikom z ljudmi, ki imajo povišano telesno temperaturo, kihajo in kašljajo.** (Virus se širi kapljično, zato je varna razdalja 1,5 m)
- Redno in temeljito si umivamo roke** z milom in vodo.
- Ne dotikamo se **oči, nosu in ust.**
- V primeru, da zbolimo, **ostanemo doma.** Povežemo se s svojim izbranim osebnim zdravnikom, izven delovnega časa ambulante pa z dežurno zdravstveno službo. Nato sledimo njihovim navodilom.
- Upoštevamo **pravila higiene kašlja.**
- V primeru, da voda in milo nista dostopna, **za razkuževanje rok uporabimo namensko razkužilo za roke.** Vsebnost etanola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %. Razkužilo za roke je namenjeno samo zunanji uporabi. Sredstva za čiščenje/razkuževanje površin niso namenjena čiščenju/razkuževanju kože.
- V zaprtih javnih prostorih **uporabljamo obrazno masko ali ruto,** ki pokriva nos in usta.
- V času povečanega pojavljanja okužb dihal se **izogibamo zaprtih prostorov,** v katerih se zadržuje veliko število ljudi. Poskrbimo za **redno zračenje zaprtih prostorov.**
- Spremljamo informacije iz strokovno podprtih, zanesljivih virov in ravnamo po priporočilih zdravstvenih strokovnjakov.

Novi koronavirus so poimenovali SARS-CoV-2, bolezen, ki jo virus povzroča pa COVID-19. Bolezen se kaže z vročino, kašljem in občutkom pomanjkanja zraka, kar je običajno za pljučnico.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Tradicionalni županov sprejem mladih ob koncu šolskega leta

Vsako leto pred počitnicami župan Občine Šempeter-Vrtojba mag. Milan Turk na občino povabi mlade občane – učence Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici, Glasbene šole Nova Gorica, športnike in druge otroke in mlade, ki so se v iztekajočem šolskem letu posebej izkazali, osvojili nagrade in odličja na tekmovanjih, da jim lahko osebno čestita za uspehe.

Na podlagi predlogov izobraževalnih ustanov in društev se je na tokratnem sprejemu pri županu zbralo 16 otrok, ki

so v tem šolskem letu po uspehih na različnih področjih odstopali od sovrstnikov. Da bodo zaslužene počitnice še lepše, so kot nagrado za svoje uspehe prejeli praktično darilo, s katerim bodo svoj prosti čas na prostem še popestrili.

Ksenija Ušaj,
višja svetovalka za družbene dejavnosti

Ustavimo tigraste komarje

Tudi v Občini Šempeter-Vrtojba se bomo s sredstvom Aquatain lotili korenitejšega zatiranja tigrastih komarjev. **Aquatain** ni biocid in torej ne obremenjuje okolja ter **ni škodljiv za ljudi ali živali**. Aquatain je tekoči proizvod na osnovi silikona, ki se ga preprosto nanese na površino stoječih in zajezenih površinskih vod, kjer ustvari tanek film, ki prekrije celotno vodno površino. Sredstvo deluje fizikalno-mehansko, saj film preprečuje dihanje in razvoj ličink komarjev, hkrati pa nizka površinska napetost vpliva na odlaganje jajčec, saj odrasle samice jajčec ne odlagajo na vodo, na katero je bil nanesen proizvod. Učinkovina je obstojna in učinkovita najmanj 4 tedne. Proizvod se nanese na površino stoječih vod v zelo majhnih količinah, saj 1 ml proizvoda zadostuje za 1 m² površine.

V Občini Šempeter-Vrtojba bo režijski obrat Občine Šempeter-Vrtojba sredstvo vnesel **v jaške javne infrastrukture** in na druga mesta javnih površin, kjer se nahaja stoječa voda. Postopek vnosa sredstva bo večkrat ponovljen do vključno letošnjega septembra. Ker pa se celoten **razvojni krog** tigrastega komarja poleti skrajša na približno teden dni, ličinke in bube pa lahko najdemo v zelo različnih vodnih telesih, celo v posodah, ki zadržijo že minimalno količino vode, **občane in občanke pozivamo, da se pridružite akciji** zatiranja ličink tigrastega komarja ter sami poskrbite za potrebne aktivnosti, s katerimi bi preprečili nastanek gojišč za razmnoževanje komarjev v okolici vaših domov.

Občani in občanke lahko k zaustavitvi razmnoževanja komarjev **pripomorete s pospravljenim okolico** brez nepokritih zalivalk za rože, veder, odprtih plastenk, avtomobilskih gum in drugih majhnih posod ter **z rednim odstranjevanjem vode**, ki se nabira na ponjavah in drugih platnih, v podstavkih za rože, nepokritih napihljivih bazenih in drugih vodnih igračah, žlebovih, sodih in

rezervoarjih. Poleg naštetih ukrepov pa bo sredstvo Aquatain tudi v prosti prodaji za samostojno apliciranje, o čemer vas bomo obvestili na občinski spletni strani.

Občina bo za občane zagotovila **omejeno število kapalk Aquatina** po 50 ml, ki ga boste lahko uporabili na umetnih "ekosistemih" (v jaških, odtokih, vodnih rezervoarjih, na podstavkih za cvetlične lonce in v koritih ...), ki se nahajajo v okolici vaših hiš. Na voljo bo na sedežu občine v Coroninijevem dvorcu. Natančno obvestilo o času prevzema bo podano prek občinske spletne strani.

Pri zatiranju tigrastih komarjev je potrebno dolgoročno dosledno izvajanje ukrepov. S skupnim trudom in z izvajanjem ukrepov bodo rezultati vidni na dolgi rok.

Mateja Poljšak Furlan

Prva faza izvedbenih del v okviru protipoplavnih ukrepov na območju Čukelj in Zapučk poteka po planu

Potem ko je bila konec oktobra 2019 podpisana pogodba za izvedbo 1. faze protipoplavnih ukrepov na območju Čukelj in Zapučk v okviru strateškega projekta VISFRIM – Upravljanje poplavne ogroženosti na porečju reke Vipave in na ostalih čezmejnih porečjih, izvedbenih del, ki so se začela februarja, koronakriza ni pretirano upočasnila in sedaj potekajo že v zadnji tretjini celotne trase.

V okviru 1. faze se od obstoječega propusta na Zapučkih do Ceste na Čuklje izvaja širjenje obstoječega jarka ter spreminjanje nivelete v dolžini okoli 471 m. Sistem odvodnje na tem območju je bil namreč neustrezen in je zaradi preozke ter preplitve struge vodotoka ob večjih deževjih prihajalo do poplavljanja tako zaselka Čuklje kot tudi območja ob strugi vodotoka.

Ob dokončanju del bo ustrezno urejen še vtok obstoječega cestnega jarka ter obnovljen obstoječi prepust vzdolž struge vodotoka. Izvedeni ukrepi v okviru investicije, vredne 265.892 EUR (od tega je 197.625,00 EUR sofinanciranih s strani Evropske unije), bodo izboljšali stanje za približno 160 prebivalcev zadevnega območja. Občina Šempeter-Vrtojba pa s tem ne želi zagotoviti le ustreznosti poplavne varnosti na tem območju, temveč tudi možnost gradnje na stavbnih zemljiščih v naselju ter na območju OPPN Caufovo.

Projekt VISFRIM, ki poteka v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija 2014–2020, bo prispeval k zmanjšanju poplavne ogroženosti prebivalcev v povodju Soče in k zmanjšanju škod med poplavnimi dogodki, s čimer se posledično izboljšujeta tako socialni kot ekonomski položaj na programskem območju. Poseben poudarek v projektu je dan izvedbi konkretnih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti v čezmejnem porečju Vipave. V okviru projekta bodo izvedeni gradbeni in negradbeni protipoplavni ukrepi. Z njim se

Simon Zavadlav

Simon Zavadlav

naslavlja perečo problematiko poplav v porečju Vipave, kar izhaja iz nacionalnih in regionalnih dokumentov, kot sta Načrt zmanjšanja poplavne ogroženosti 2017–2021 in Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške razvojne regije) 2014–2020.

Mateja Poljšak Furlan

Trim steza na Sv. Otu bogatejša za nova vadbena orodja

Potem ko so športni navdušenci in rekreativci 23. maja dočakali, da so se ponovno odprle vse javne športne površine na prostem, so se konec maja že lahko razveselili novih vadbenih izzivov. Trim steza na Sv. Otu je namreč bogatejša za kar nekaj lesenih vadbenih elementov, ki skupaj z že obstoječimi vadbenimi točkami omogočajo izvajanje različnih vaj: vaje za krepitev, preskakovanje, vaje za ravnotežje ...

Celotna vadba na trim stezi je zasnovana na temelju praktične uporabnosti. Skoraj vse vaje, ki jih ponuja, imajo uporabno vrednost v vsakdanjem življenju. Na trim stezi tečemo, skačemo, se vzpenjamo, se urimo v gibčnosti in spretnosti, pridobivamo ravnotežje, moč ... Za vse so še posebno potrebne in koristne vaje, ki krepijo in ohranjajo naše psihofizične in motorične sposobnosti. Zato da vaje pravilno izvajamo, na vsaki postaji stojijo informativne table, na katerih so s sliko in z besedo podana osnovna navodila za izvedbo.

Z novo pridobitvijo, ki je občino stala 15.800,00 EUR brez DDV, je vadba na prostem še bolj pestra in zanimiva ter brez dvoma pripomore k še lepšemu oddihu v tem lepem in zelenem predelu našega območja.

Seveda pa moramo biti v tem času pri uporabi vadbenih elementov zaradi zmanjševanja možnosti prenosa okužbe s Covid-19 vseeno previdni. Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je preko izločkov iz

dihal in preko onesnaženih rok. Roke vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju. Z onesnaženimi rokami prenašamo povzročitelje okužbe nase in na druge osebe ter predmete, ki se jih dotikamo (npr. športni rekviziti). Z upoštevanjem vseh priporočil NIJZ bomo zmanjšali možnost za okužbo in

s tem ščitili sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik. Svetujemo vzdrževanje zadostne medsebojne razdalje (vsaj 2 metra), po opravljenih vajah pa razkuževanje rok.

Mateja Poljšak Furlan

Zdravstveni dom Šempeter bo dostopnejši za ranljive skupine ljudi

Občina Šempeter-Vrtojba si v okviru projekta Dostopno podeželje prizadeva izboljšati socialne storitve in socialno vključenost za boljšo kakovost življenja ranljivih skupin. V sklopu projektnih aktivnosti smo se osredotočili predvsem na izboljšanje dostopnosti storitev zdravstvenega doma v Šempetru. Zdravstveni dom Šempeter je javna stavba, ki jo uporabljajo prebivalci širšega območja, ne samo občine, zato je zelo pomembno, da je stavba ustrezno prilagojena tudi ljudem s posebnimi potrebami, slepim in slabovidnim, gluhih in naglušnim, gibalno oviranim, seveda pa tudi ostalim uporabnikom storitev zdravstvenega doma. V ta namen je letos spomladi občina že izdelala načrt dostopnosti, ki zaobjema tako poročilo o trenutnem stanju kot tudi smernice in predloge ukrepov, s katerimi je mogoče izboljšati dostopnost ter prilagoditi objekt za ranljive skupine. V nadaljevanju projekta načrtujemo tudi izvedbo nekaterih ukrepov za

izboljšanje dostopnosti, poskrbeli bomo za izdelavo in montažo označevalnih tabel z napisi v brajlici v notranjih prostorih zdravstvenega doma v Šempetru.

Poleg izboljšanja dostopnosti do prostorov in storitev, kar prinaša večjo samostojnost in enakopravnost ljudem s posebnimi potrebami, želimo s projektom ozaveščati ljudi o težavah ranljivih skupin in s tem povečati njihovo vključenost in zmanjšati diskriminacijo le-teh v lokalni skupnosti. Tekom izvajanja projekta bodo tako potekale delavnice, na katerih se bodo lahko udeleženci vživeli v potrebe ranljivih skupin in le-tem, na podlagi pridobljenih informacij, lažje pomagali ter zagotovili kakovostne in dostopne storitve.

Skupne cilje in prizadevanja v projektu, ki poteka v okviru LAS V objemu sonca, združuje pet partnerjev; Občina Šempeter-Vrtojba, Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Mestna občina Nova Gorica, Občina Brda ter podjetje VIDEO PRO, d. o. o. Skupna vrednost projekta znaša 54.569,08 EUR, od tega naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v znesku 40.049,43 EUR.

*Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte Občine
Šempeter-Vrtojba*

Anketa o zadovoljstvu s stanjem v Občini Šempeter-Vrtojba - priprava razvojne strategije Občine Šempeter-Vrtojba

Občina Šempeter-Vrtojba je pričela z aktivnostmi za pripravo občinske razvojne strategije.

Ker želimo, da bo strategija vključevala tudi potrebe in želje občanov in občank, smo v proces njene priprave vključiti tudi vas – prebivalce občine. V ta namen vas prosimo, da izpolnite priloženo anketo o zadovoljstvu s stanjem v občini, ki predstavlja prvo fazo v procesu priprave strategije. Prosimo, da anketo izpolnite najkasneje do **10. julija 2020 in nam jo vrnete**. Izpolnjeno lahko pošljete po e-pošti na info@sempeter-vrtojba.si, po navadni pošti na naslov Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici ali pa jo vržete v občinski poštni nabiralnik. Anketni vprašalni je objavljen tudi na občinski spletni strani www.sempeter-vrtojba.si. Z vašim sodelovanjem boste pripomogli k nastajanju uresničjivega dokumenta, za kar se vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

1. Ocenite dosedanje stopnjo razvoja Občine Šempeter-Vrtojba:

- slabo razvita
- delno razvita
- sredne razvita
- dobro razvita
- zelo dobro razvita

2. Ali želite s svojimi predlogi prispevati k nadaljnemu razvoju vaše občine?

- da
- ne

3. Kako ocenjujete kakovost življenja v vaši občini?

- zelo slaba
- slaba
- zadovoljiva
- dobra

4. Kako ocenjujete kakovost življenja za otroke in mladino v vaši občini?

- zelo slaba
- slaba
- zadovoljiva
- dobra
- zelo dobra

5. Kako ocenjujete kakovost življenja za starejše v vaši občini?

- zelo slaba
- slaba
- zadovoljiva
- dobra
- zelo dobra

6. Kako ocenjujete prometno in komunalno infrastrukturo v vaši občini?

- zelo slaba
- slaba
- zadovoljiva
- dobra
- zelo dobra

7. Kako ocenjujete stanje gospodarstva v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

8. Kako ocenjujete stanje malih in srednjih podjetij v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

9. Kako ocenjujete raven zdravstvenih storitev v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

10. Kako ocenjujete raven storitvenih dejavnosti v vaši občini (trgovine, gostinski objekti ...)?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

11. Kako ocenjujete raven športne infrastrukture v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

12. Kako ocenjujete dostop do kulturnih programov in vsebin v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

13. Kako ocenjujete kakovost vrtcev in šol v vaši občini?

- zelo slabo
- slabo
- zadovoljivo
- dobro
- zelo dobro

14. Katera področja bi morala občina še posebej izpostaviti v okviru priprave razvojne strategije?

- ponudba stanovanj
- cestna infrastruktura
- kolesarske povezave
- pešpoti
- igrišča
- komunalna infrastruktura
- turistična ponudba
- gostinski objekti
- nakupovalna središča
- dnevni centri za starostnike
- medgeneracijski centri
- ponudba delovnih mest
- javni prevoz
- drugo: _____

15. Katere spremembe so po vašem mnenju smiselne, predvsem z vidika oblikovanja uresničljivih novih projektnih idej/razvojnih projektov?

---

16. Prosimo, če zapišete vaše pobude, želje, ki so v okviru uresničevanja politike vaše občine:

Tekmovanje POPRI 2020: za mlade korona kriza ni ovira

Tekmovanje v podjetniških idejah prvič v 17-letni zgodovini na spletnih platformah

Šole še niso v celoti odprle svojih vrat, inovativnost in podjetnost mladih pa ne poznata ovir. Finale nacionalnega tekmovanja v podjetniških idejah mladih POPRI 2020 je Primorski tehnološki park prvič v zgodovini izvedel na spletnih platformah. Od 12. do 14. maja je 31 ekip v treh kategorijah svoje podjetniške ideje predstavilo strokovni komisiji kar od doma. Rezultate so razglasili na Facebook profilu tekmovanja POPRI v petek, 15. maja 2020.

Mladi so tekmovali v treh kategorijah: osnovnošolci, dijaki in študenti ter mladi do 29. leta. Na tekmovanje POPRI se je prijavilo 328 mladih oziroma 114 ekip, ki so svoje ideje razvijali s 74 mentorji, sodelovalo pa je 72 izobraževalnih ustanov. Letos so tekmovanje prvič razširili tudi na šole v zamejstvu. Devetdeset skupin se je uvrstilo na predizbore, ki so jih organizirali Primorski tehnološki park, Saša inkubator, Tehnološki park Ljubljana in Podjetniški inkubator Podbreznik. Na zaključni del tekmovanja se je sicer uvrstilo 31 skupin.

V vsaki kategoriji so razglasili tri najboljše ekipe. Tretjevrščene so prejele po 700 EUR, drugo uvrščene po 1300 EUR, zmagovalci pa po 2000 EUR iz nagradnega sklada, ki ga zagotavljajo soorganizatorji tekmovanja: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Javna agencija za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije SPIRIT Slovenija in Slovenski podjetniški sklad.

Tekmovanje POPRI dokazuje, da tudi izredne razmere v času pandemije ne morejo preprečiti tega, da bi mladi ustvarjali svojo prihodnost z inovativnimi idejami in optimizmom – in pri tem jih moramo podpreti.

Zmagovalci

Kategorija osnovna šola

1. mesto: Turnado

Avtor: Ian Pirc
Mentor: Primož Erjavec
OŠ Slovenska Bistrica
Regijski partner: SAŠA Inkubator
<https://youtu.be/8Sb5NXn4aKs>

Opis ideje

Turnado je pametna naprava, ki omogoča glasbenikom, ki uporabljajo tablične računalnike za branje glasbenih not, neprekinjeno igranje. Zaradi tega takšnega načina igranja pa nastop izpade veliko bolj profesionalno.

2. mesto: Multidilca

Avtorji: Rok Kopatin, Nik Poljanec, Jorma Nabergoj Semenič, Andrej Malik
Mentorici: Tanja Krapež, Andreja Vister
Osnovna šola Draga Bajca Vipava
Regijski partner: Primorski tehnološki park
<https://youtu.be/BxFhjphxh6s>

Opis ideje

Idejo smo dobili, ko smo v šoli kuhali in smo vse stvari iskali po predalih ter jih seveda tudi razmetali. Naša Multidilca vsebuje tehtnico, merilec časa, ekran, na katerem so shranjeni recepti in postopki kuhanja, brusilnik nožev ter zarezje zanje. Poleg tega pa vsebuje še manjšo deščico za lažje premikanje narezane hrane ter UV sterilizator nožev. Multidilca je edinstvena, saj vam skrajša čas

kuhanja, koristna pa je tudi zato, ker vam ni potrebno pomivati toliko posode, saj je multipraktična.

3. mesto: Urvi

Avtorja: Vid Faganel in Urban Žigon
Mentorici: Tanja Krapež, Andreja Vister
OŠ Dobravlje
Regijski partner: Primorski tehnološki park
<https://youtu.be/MlIezuzLc8Q>

Opis ideje

Urvi so palice, ki so zmožne proizvajati energijo med hojo. Prav tako imajo vgrajen SOS gumb, ki začne svetiti, ko senzor zazna temo. Ko ga pritisnemo, začne oddajati signale, da vas lahko reševalna služba zazna. Med časom reševanja pa vam ne bo hudega, saj lahko z energijo, ki jo proizvedete pri hoji, napolnite mobilnik, vstavite baterije v svetilko in se izognete poškodbam.

Kategorija dijaki

1. mesto: Halyou air

Avtorja: Julija Petan, Jaka Peković
Mentorja: Mitja Turk, Janez Gorenc
Kmetijska šola Grm in Biotehniška gimnazija Novo mesto
Regijski partner: Podjetniški inkubator Podbreznik
<https://youtu.be/KDazpF1-sZQ>

Opis ideje

Halyou air je laboratorijska halja, ki raziskovalcem v laboratorijih in zaposlenim v zdravstvenih ustanovah omogoča nemoteno delo. Rešuje namreč problem potenja, ki je najbolj moteč dejavnik za zaposlene v teh okoljih. Obstoječe halje nadgradi s posebnimi, namensko nameščenimi hidrofobno-zračnimi vložki, ki učinkoviteje odvajajo telesno toploto kot obstoječe halje.

2. mesto: Bus Tracker

Avtorji: Sebastjan Pieri, Alex Bogatec, Liam Škerk
Mentor: Marco Zubalic
DIZ Jožef Stefan, Trst
Regijski partner: Primorski tehnološki park
<https://youtu.be/sLviA6h5R2Y>

Opis ideje

Bus Tracker je aplikacija, na kateri lahko vidimo pozicijo vseh mestnih avtobusov, ki se vozijo po Trstu. To je koristno, ker nam aplikacija omogoča, da avtobusa nikoli več ne bomo zamudili ali pa ga na postaji

čakali. Na aplikaciji je možen tudi nakup vozovnic ali mesečnih/letnih vozovnic. Uporabnik jih na telefonu lahko hrani v elektronski obliki. Preko vgrajenih statistik lahko izvemo, koliko km smo prevozili v avtobusih in koliko emisij CO2 smo s tem prihranili, ker smo se vozili z javnimi prevozi in ne vsak s svojim avtomobilom.

3.mesto: Cofee planters

Avtorici: Nives Kočman, Albina Marinčič
Mentorja: Janez Gorenc, Simon Jeraj
Gimnazija Novo mesto
Regijski partner: Podjetniški inkubator Podbreznik
<https://youtu.be/l8TNB08dpjI>

Opis ideje

Coffee planters so biorazgradljivi lončki za sadike, katerih glavna sestavina je odpadna kavna usedlina. Njihova sestava omogoča popoln razpad lončka v zemlji po posaditvi rastline, prav tako pa deluje kot gnojilo. Mladi rastlini pomagajo kofein, dušik ter kalcij, ki se nahajajo v stenah lončka. Biorazgradljivost lončka omogoča, da korenine obrastejo lonček, ki ga ob saditvi ni potrebno odstraniti.

Kategorija študenti in mladi do 29. leta

1. mesto: Kolesarska simulacija Simathlon

Avtor: Janez Dobnikar
Mentor: Primož Zorko
Regijski partner: Tehnološki park Ljubljana
<https://youtu.be/oIDu-n9WQgE>

Opis ideje

Kolesarska simulacija Simathlon (različica za fitness klube) je posebej razvita in prilagojena kolesarska igra, kjer z našo aktivnostjo in gibanjem nadzorujemo dogajanje v igri in kolesarimo po različnih navideznih pokrajinah. Simulacija je prilagodljiva za enostavno uporabo na kateremkoli sobnem kolesu.

2. mesto: Smart Label

Avtorica: Nikolina Kožar
Mentorica: Malči Grivec
Univerza v Novem mestu, Fakulteta za ekonomijo in informatiko; upravljanje in poslovanje
Regijski partner: Podjetniški inkubator Podbreznik
<https://youtu.be/2OKF4K9q3A0>

Opis ideje

Smart Label etikete za na steklenice vina Smart Label so etikete, narejene iz grozdnega odpada z dodanim indikatorjem temperature. Te etikete

rešujejo problem preobremenjenosti okolja z grozdnimi odpadki, saj so narejene iz materialov, ki so ob pridelavi grozdja in proizvodnji vina stranski proizvod in so skoraj neuporabni.

3. mesto: Busypark

Avtorja: Gregor Šterk, Eleonora Vidic
Mentorica: Sonja Kukman
Srednja gradbena, lesarska in vzgojiteljska šola Novo mesto, Višja strokovna šola
Regijski partner: Podjetniški inkubator Podbreznik
<https://youtu.be/o-V8QuFT7ko>

Opis ideje

Busypark je igrača za otroke v obliki senzomotorične table, na kateri je več različnih predmetov – ključavnica, stikalo, zvonček in drugo. Otrok med igro samostojno ugotavlja, kako se predmeti uporabljajo, razmišlja in se uči. Istočasno pa otrok razvija svoje motorične sposobnosti, kar je tudi bistvo tega izdelka. Gre za samostoječo leseno tablo z lesenimi predmeti za igro, ki jo lahko po uporabi pospravimo. Nastavke, predmete na tabli je možno menjati.

Več informacij: 041 840 227;
marjana.simcic@primorski-tp.si

Marjana Simčič Humar

Spodbujanje krožnega gospodarstva na področju električne in elektronske opreme

Narave pogosto ne varujemo dovolj dobro, ker ne poznamo njene vrednosti. Z dojemanjem prave vrednosti naravnih virov jih bomo znali tudi bolje varovati. Ozaveščanje za spreminjanje potrošniških navad je bistveni del projekta Life Spodbujamo e-krožno v organizaciji družbe ZEOS, d. o. o., in partnerjev projekta – Zbornica komunalnih gospodarstev (sekcija Gospodarske zbornice Slovenije) ter podjetje TSD, d. o. o. Tekom projekta želimo zgornje načelo na področju ravnanja z električno in elektronsko opremo prenesti v realnost. Projekt je sofinanciran s strani Ministrstva RS za okolje in prostor ter Evropske unije.

Odpadna električna in elektronska oprema ali e-odpadki so vse zavržene naprave, ki vsebujejo kabel ali vezje in za svoje delovanje potrebujejo električni tok ali elektromagnetno polje – torej vsi aparati, ki jih napaja električno omrežje ali baterije. V Sloveniji imamo po ocenah strokovnih organizacij v povprečju približno 6 kg odvečnih aparatov na gospodinjstvo. Na njih se večinoma nabira prah,

nanje gledamo kot na balast oz. redko uporabljene predmete, ki jih skladiščimo v naših domovih. V resnici pa gre za pomemben materialni tok, tako s stališča ohranjanja naravnih virov kot varovanja zdravja ljudi in okolja. Te naprave želimo s promoviranjem krožnega gospodarstva na pravilen način vrniti v obtok za nadaljnje kroženje uporabnih aparatov ali njihovih sestavnih delov.

Krožno gospodarstvo je trajnostni gospodarski model, ki teži k ohranjanju uporabnosti proizvodov in materialov. Temelji na konceptu zaprtja zanke, ki odpadke ene industrije spremeni v materialni vir druge ter s tem zmanjšuje obremenitev na okolje v obliki sežiganja ali odlaganja odpadkov in izrabe naravnih virov za proizvodnjo surovin. Krožni snovni krog je usmerjen v ponovno uporabo, popravilo, in recikliranje. V hierarhiji ravnanja z odpadki ima ponovna uporaba ravno zaradi mnogo manjšega vpliva na okolje prednost pred recikliranjem, projekt se osredotoča na preprečevanje nastanka odpada s popravili, z obnovo, s ponovno uporabo, z izposojo, s souporabo in z nakupom storitev. Skupna točka vseh aktivnosti je podaljševanje življenjske dobe aparatov.

Potrošniki zaradi želje po novih aparatih z vedno več funkcijami pozabljamo, da ima tudi naš star aparat še določeno vrednost, ki je mnogokrat večja od vrednosti odpadnega materiala, vsebovanega v njem. To vrednost lahko zadržimo oz. oplemenitimo, če se odločimo za popravilo namesto zamenjave. V sodelovanju s Sekcijo elektronikov

 SPODBUJAMO E-KROŽNO

#ŠE SEM UPORABEN!

Življenjsko dobo aparatov lahko s servisiranjem, obnovo, ponovno uporabo in souporabo podaljšamo skoraj do neskončnosti. IN S TEM VELIKO NAREDIMO ZA OKOLJE.

Količina električnih in elektronskih odpadkov ter njihovi škodljivi vplivi na okolje ves čas naraščajo. Zato s projektom Spodbujamo e-krožno spreminjamo življenjske navade potrošnikov in spodbujamo koncept krožnega gospodarstva.

VEČ O PROJEKTU: WWW.KROZNO.ZEOS.SI

in mehatronikov Obrtne zbornice Slovenije bomo s pogodbenimi regijskimi serviserji v letih od 2021 do 2024 izvajali ozaveščevalne dogodke mobilne popravilnice. Z njo bomo obiskali okrog 80 lokacij v sklopu večdnevniških akcij servisnih delavnic, splošnih informativnih dogodkov in organiziranih garažnih razprodaj. Namen akcije je ozaveščanje javnosti o možnostih popravil v njihovem lokalnem okolju, brezplačna diagnostika za porast servisiranja in praktično izobraževanje učencev sodelujočih šol.

Ponovno uporabo rabljene opreme bomo spodbujali s postavitvijo kotičkov za oddajo delujočih aparatov. V tem trenutku imamo v Sloveniji široko infrastrukturno mrežo za oddajo e-odpadkov, kamor ljudje po naših ocenah odložijo tudi 1–2 % še delujočih naprav. Le -te pa so zaradi neustreznega zbiranja podvržene mehanskim poškodbam in vremenskim vplivom, kar onemogoča njihovo ponovno uporabo ali obnovo komponent. Skupaj z Zbornico komunalnih gospodarstev Gospodarske zbornice Slovenije bomo na približno 60 lokacijah zbirnih centrov komunalnih podjetij v letih od 2021 do 2022 postavili kotičke za oddajo odvečnih delujočih aparatov in na ta način imetnikom omogočili podaljševanje življenjske dobe naprav, za katere sami nimajo potrebe ali prostora. Hkrati bomo v projektni delovni skupini povezali predstavnike različnih deležnikov procesa zbiranja in obdelave e-odpadkov za pripravo enotnih in usklajenih navodil ravnanja s tovrstno opremo. Navodila bodo nagovarjala uporabnika rabljenega aparata, zaposlene na zbirnih centrih in pripravljavce na ponovno uporabo. Skupina bo pristojnim organom posredovala zakonodajni predlog za ureditev razmer na področju ponovne uporabe rabljenih naprav.

K sodelovanju pri projektnih akcijah vabimo vse, ki želite s svojim ravnanjem prispevati k optimalnejši izrabi naravnih virov ter boljšemu upravljanju z e-odpadki. Več o projektu si lahko preberete na <https://krozno.zeos.si/>.

Jan Debenjak,
ZEOS, d. o. o., vodja projekta

Do 90 odstotkov subvencije za področje kmetijstva, živilstva in gozdarstva

Trenutni sedemletni program za razvoj podeželja se letos izteka, vendar je situacija v državi, povezana z epidemijo virusa Covid-19, nakazala nove in nujno potrebne spremembe programa, da bi kmetijstvu, živilskopredelovalni industriji in gozdarstvu poenostavili izvajanje naložb.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je torej v postopku pospešene priprave sprememb programa razvoja podeželja, namenjenega podpori različnih naložb. Finančna sredstva bodo usmerjena v investicije v trajne nasade, rastlinjake, namakalne sisteme, skladiščne zmogljivosti, pakirne linije, na področje živinoreje ter v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov.

Pomembna sprememba, ki jo nov program predvideva, je **zvišanje stopnje podpore**. Za postavitve rastlinjakov, zasebnih namakalnih sistemov in ureditev trajnih nasadov se predvidena stopnja subvencije zvišuje kar na 90 %. Zvišanje stopnje podpore je predvideno tudi pri drugih naložbenih ukrepih.

Spodbujalo se bo **kratke dobavne verige** in s tem dolgoročne odnose med domačimi proizvajalci (kmeti), živilskopredelovalno industrijo ter trgovskimi sistemi. Tako bodo prednost v točkovanju

imeli upravičenci s pogodbami z domačimi pridelovalci, z domačo živilskopredelovalno industrijo, ta pa z domačimi trgovci.

Pred vrati je tudi težko pričakovan razpis za naložbe v vzpostavitev in razvoj **nekmetijskih dejavnosti, s katerim bodo podprte naložbe v turizmu, trgovino, storitvene dejavnosti ter ohranjanje narave in kulturne dediščine**.

Glede na okvirni terminski načrt lahko že v juniju in juliju pričakujemo kar nekaj objav. Razpisi se bodo postopno odpirali tja do jeseni. Za prijavo potrebujete izdelan poslovni načrt s finančnimi projekcijami in ustrezna dokazila glede na naravo naložbe. Za razpise bo namenjenih okvirno 15 milijonov EUR. Imate v rokavu pravo naložbo, da jih prejmete tudi vi?

Katja Velikonja,
ALIAS PLUS, d. o. o.

ALIAS plus

Vabljeni v Karierni plac

Na Ljudski univerzi Nova Gorica od marca 2019 deluje Karierni center za mlade – Karierni plac. V okviru le-tega izvajamo brezplačne aktivnosti na področju karierne orientacije za šolajočo se mladino od 6 do 19 let ter starše in strokovne delavce, ki delajo s šolajočo se mladino.

Mladina je, kar se tiče kariernega odločanja, v težjem položaju, kot so bile prejšnje generacije, saj imajo na voljo več izbir, okolje pa je manj stabilno. Nudimo jim podporo pri izzivih, ki jih prinašajo poklicne odločitve. V Kariernem centru mlade opremimo s pravimi kompetencami, da se bodo zmogli odločiti o vseh vidikih življenja in bodo pripravljeni na spremembe. Ponujamo možnost individualnega informiranja, testiranja in svetovanja s področja načrtovanja in vodenja kariere. S pomočjo najnovejših orodij (tudi VR tehnologije) lahko spoznavajo poklice, izboljšajo poznavanje samega sebe, svojih veščin vodenja kariere in poznavanja trga dela. Izvajamo tudi delavnice v šolah, organiziramo aktivnosti, kot so obiski delodajalcev, karierni kvizi, hitri zmenki ter učne in debatne delavnice.

Vzpostavili smo novo spletno stran (www.karierniplac.si) s številnimi uporabnimi informacijami, interaktivnimi igrami, vprašalniki, predstavitvami poklicev, video vsebinami itd. s področja vodenja kariere. Tam najdete povezavo do treh 3D posnetkov s predstavitvijo treh poklicev – mehatronik, žerjavist in multimedijski inženir. Najboljši učinek je, da si filmčke pogledamo s pomočjo 3D očal, ki jih imamo v Kariernem placu.

Za starše izvajamo strokovna predavanja in podporne aktivnosti za lažje načrtovanje kariere njihovih otrok, za strokovne delavce pa izobraževalno-delovna srečanja.

Pripravili smo tudi priročnik Novi pristopi pri delu z mladimi na področju karierne orientacije, ki je v pomoč tako strokovnim delavcem kot staršem. Javno je dostopen na spletni strani www.karierniplac.si. Priročnik ponuja številne igre, naloge, vaje, ki so prilagojene starostnim obdobjem (od 1. do 3. razreda, od 4. do 6. razreda in od 7. do 9. razreda).

Aktivnosti se izvajajo na sedežu Kariernega placa, po dogovoru pa tudi na šolah ter drugih lokacijah. Vse storitve Kariernega centra za mlade so brezplačne, sofinancirane s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropskega socialnega sklada.

Pridite, pokličite ali nam pišite. Kontaktni osebi sta Mojca Špacapan (05 335 31 13, mojca.spacapan@lung.si) in Anja Nemeč (031 681 164, anja.nemec@lung.si).

Mojca Špacapan

21. marec 2020 – svetovni dan Downovega sindroma

Generalna skupščina OZN je razglasila 21. marec za svetovni dan Downovega sindroma, saj ta datum simbolno izraža genetsko posebnost tega sindroma – dodaten kromosom na 21. paru kromosomov v vsaki človeški celici. Ta dan obeležujejo po številnih državah sveta in že vrsto let se jim pridružuje tudi Slovenija. Razpoznavni znak tega dne so pisane kratke nogavice, ki opozarjajo, da so ljudje, ki živijo na Zemlji, raznoliki: mnogo njihovih potreb je univerzalnih, nekateri med nami pa imajo – zaradi različnih razlogov – tudi posebne potrebe. Mednje sodijo posamezniki z Downovim sindromom, saj dodaten kromosom v njihovih telesnih celicah vpliva na njihov duševni in telesni razvoj. Telesne značilnosti Downovega sindroma so razvidne ob rojstvu otroka, zato lahko že od samega rojstva nudimo pomoč tako otroku kot tudi njegovi družini.

Down Syndrome International (DSI), mednarodna nevladna organizacija, ki se zavzema za kakovostno življenje ljudi z DS, je ob letošnjem 21. marcu kot geslo sprejela geslo "We decide!" (Mi odločamo!), ki odraža potrebo vsakega posameznika, da odloča o načinu svojega življenja, dela in prostega časa. Nevladne organizacije, tudi Društvo Downov sindrom Slovenija, opozarjajo, da je treba posameznike z DS in tudi druge posameznike z drugimi motnjami v razvoju opolnomočiti ter s tem zagotoviti, da se v kar največji meri aktivno vključujejo v vsakodnevno življenje.

Društvo Downov sindrom Slovenija ob tem dnevu ugotavlja, da se je v preteklih letih – tudi po zaslugi svetovnega dneva DS – povečala ozaveščenost javnosti o tej skupini ljudi, pa tudi o njihovih potrebah, ki jih mora današnja družba nasloviti in jim zagotoviti. Hkrati pa velja opozoriti na to, da ostaja odprtih še nekaj vprašanj.

Veseli nas, da se je zakonodaja, ki ureja področje zgodnje obravnave, izobraževanje ter bivanje in delo, v zadnjem letu posodobila: Zakon o zgodnji obravnavi ter Zakon o socialnem vključevanju invalidov sta se začela izvajati v začetku leta 2019. Navedena zakona nudita možnosti zgodnjega začetka obravnave, ki jih otrok z DS potrebuje čimprej, ter fleksibilno obliko zaposlitve, ki jih potrebujejo odrasli z motnjo v duševnem razvoju. Odprto pa ostaja vprašanje inkluzivnega šolanja oz. vključevanja otrok z Downovim sindromom ter drugih otrok z intelektualnimi primanjkljaji v redne oddelke osnovnih šol. Prepričani smo, da tovrstne oblike osnovnega izobraževanja koristijo tako učencem s posebnimi potrebami kakor tudi njihovim vrstnikom. Nerešeno je tudi vprašanje staranja ljudi z Downovim sindromom (in drugih oseb z motnjo v duševnem razvoju), za katere je treba razviti primerne programe in nastanitve, saj se njihova povprečna življenjska doba daljša.

Svetovni dan Downovega sindroma je primerna priložnost, ki naj tako državne organe, strokovne institucije kot nevladne organizacije in javnost opomni na nerešena vprašanja življenja te skupine ljudi. Gre za skupino, ki je najbolj značilna predstavnica vseh ljudi z motnjo v duševnem razvoju – zato so glasnik ne le posameznikov z Downovim sindromom, temveč vseh ljudi z motnjami v razvoju.

Na naš dan, 21. 3., smo vrsto leto pripravili številne dogodke

(informativna stojnica v središču Ljubljane in drugod po Sloveniji, razna druženja, koncerti, posveti ...). Glede na trenutne razmere v Sloveniji smo v društvu odpovedali vse dogodke, ker se zavedamo, da je zdravje naše največje bogastvo.

Naš praznik bomo praznovali malo drugače, in sicer preko spletnih medijev. Vabljeni, da se nam pridružite v digitalnem okolju.

- Vsako leto dobimo številne fotografije obutih pisanih nogavic iz različnih izobraževalnih ustanov. Letos se nam pridružuje Petrol, ki je vse svoje zaposlene, ki trenutno delajo od doma, pozval, naj bodo obuti v pisane nogavice, k deljenju slik neparnih nogavic pa je povabil tudi vse svoje Facebook sledilce.
- **Vabimo vas, da nas podprete tudi vi in na našo Facebook stran pripnete fotografijo obutih pisanih nogavic: www.facebook.com/downov.sindrom.slo.**

Obute pisane nogavice so simbol tega dne in podpora ljudem z Downovim sindromom. Hvala.

Več informacij je na voljo na spletni strani: www.downov-sindrom.si.

Člani Društva Downov sindrom Slovenija

Če želite društvu pomagati kot prostovoljec ali pa finančno prispevati za ohranjanje programov društva (vseživljenjsko učenje, opolnomočenje družin, informiranje in ozaveščanje javnosti ...) vas vabimo, da nas kontaktirate na Društvo DS Slovenija, Samova 9, 1000 Ljubljana, na telefon 064 229 910 (Sabina Pšeničnik) ali na e-naslov: downov.sindrom.slo@gmail.com.

Finančno pomoč pa lahko nakažete na TRR društva SI56 0201 1026 0207 946 (odprt pri NLB, d. d.), koda namena: CHAR, namen: podpora programov DS.

Novi prostori za rehabilitacijo otrok – Stara Gora

Na Oddelku za invalidno mladino in rehabilitacijo v Stari Gori se zdravijo in rehabilitirajo otroci z motnjami gibanja in drugimi motnjami v razvoju. Hospitalizacija lahko traja več mesecev ali pa celo več let. Glede na dolga obdobja zdravljenja so si ti mali bolniki prav gotovo zaslužili primerne in dostojne prostore, da se jim olajša zdravljenje in vlije upanje na svetlejšo prihodnost.

Primerni delovni pogoji so pomembni tudi za zdravstveno osebje. Da so nove prostore dobili najhujše bolni otroci s telesnimi in z duševnimi motnjami, gre zahvala med drugim tudi Društvu za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora. Močna civilna družba lahko premika gore in v tem primeru se je to tudi izkazalo.

Pogovarjala sem se s predsednico društva Marjeto Šibav.

Kdaj ste ustanovili društvo in kaj vas je gnalo k ustanovitvi?

Leta 1994 je bil najprej ustanovljen iniciativni odbor za ohranitev Stare Gore. V tem odboru so aktivno sodelovali starši otrok, nastanjenih v Stari Gori, in tudi strokovni delavci, zaposleni v bolnišnici v Stari Gori. Že takrat se je pojavila potreba, da se za ohranitev in delovanje bolnišnice v Stari Gori aktivira civilna družba, saj so se pojavile različne tendence – ohraniti Stara Goro ali ne. Prav takrat se je pripravljala tudi adaptacija paviljona 4, ki se je izvršila. In prav iniciativni odbor je veliko pripomogel

k temu. Deloval je vse do leta 2001. V tem času si je ta odbor prizadeval, da se stavba bivše ortopedije, ki je ostala prazna, po preselitvi ortopedije v matično bolnico v Šempeter pri Gorici ne bi odprodala. Tedanje vodstvo bolnišnice je imelo namreč tudi rezervni načrt odprodaje te stavbe družbi HIT Nova Gorica za igralnico. V tem času sem sama že sodelovala v iniciativnem odboru staršev kot predstavnica Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije z enoto v bolnišnici v Šempetru pri Gorici in tudi v svetu bolnišnice, kjer se je odločalo. Kar veliko naporov je bilo treba opraviti, da se to ni zgodilo in da smo prepričali tudi Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da se adaptira še bivša ortopedija, spremeni namembnost in te prostore nameni Varstveno delovnemu centru Stara Gora. Da je prišlo do soglasja, sva morali tako Boža Valantič, ki je kasneje pripomogla k temu, da se je leta 2001 ustanovilo Društvo za pomoč osebam s posebnimi potrebami Stara Gora, kot jaz uporabiti medije, ki so nam priskočili na pomoč. Ministrstvo samo obljublja in ne naredi nič. Dogodek je bil tako odmeven, da so se tedaj začele stvari odvijati drugače, pristopili so k adaptaciji bivše ortopedije.

Društvo za pomoč Stari Gori je bilo ustanovljeno 2001 in še vedno deluje. Predsednica društva je bila Božica Valantič, mati hospitaliziranega sina. Seveda so se tudi po letu 2001 pojavljale tendence po prodaji Stare Gore. Leta 2007 sem predsedstvo društva prevzela jaz. Društvo si je ves čas prizadevalo med drugim in predvsem za to, da se zemljišče in stavbe ohranijo izključno za najtežje duševno in telesno prizadete otroke v Sloveniji.

Koliko članov ima društvo?

Društvo trenutno šteje 36 aktivnih članov različnih izobrazbenih struktur ter prostovoljcev. Včlanjenih

je veliko staršev in skrbnikov otrok, ki so hospitalizirani na Oddelku za invalidno mladino, za člane štejemo tudi vse otroke, ki so poleg teh hospitalizirani. Med člani pa so še strokovni delavci iz medicine, družbenopolitični delavci in prostovoljci, kot sva midva z možem, ki želimo vsem, ki so nastanjeni in zaposleni v Stari Gori, pomagati.

Katere cilje ste si zadali kot člani društva?

Spremljanje razvoja in obstoj Oddelka za invalidno mladino in kasneje nastalega Oddelka za rehabilitacijo kot tudi Varstveno delovnega centra Stara Gora. Nalog je kar veliko: ozaveščanje javnosti, ozaveščanje določil pravic za osebe s posebnimi potrebami, nudenje pravne pomoči tej populaciji, urejanje zdravstvenih storitev, predavanj, izobraževanj za starše in skrbnike, organiziranje humanitarnih akcij, financiranje prevozov obiskov. Pomembno je povedati, da društvo že veliko let uspešno sodeluje tudi z društvi preko meje, predvsem z društvom Anffas iz Gorice, in sicer pri različnih projektih; "Čezmejni pohod solidarnosti – Marcia transfrontaliera della solidarietà", ob pokroviteljstvu Občine Šempeter-Vrtojba "Nogomet je življenje – Calcio è la vita", na področju likovne in gledališke ustvarjalnosti in s prikazom na obeh straneh meje, kjer je cilj izboljšati in popestriti vsakdan oseb s posebnimi potrebami. Sodelujemo tudi z bolnico Burlo v Trstu, pa tudi z ostalimi društvi na našem območju.

Kdaj se je začela borba za nove prostore?

Borba se je začela daljnega leta 1994, ko je bila v načrtu adaptacija paviljona 4. Izvršila se je leta 1999. Nato so postale skrbi adaptacija in ohranitev stavbe bivše ortopedije ter sprememba namembnosti. Objekt je bil lastniško prenesen z Ministrstva za zdravje na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Pred

dvema letoma pa so se porušili 3 paviljoni in v lanskem letu se je izvršila 1. faza izgradnje oddelka, medtem ko se 2. faza nadaljuje in upam, da bo kmalu končana.

Kateri zapleti so vas vseskozi spremljali?

Zapleti, ki so nastajali pri ohranitvi zemljišča in objektov v Stari Gori, so bili nepredstavljeni. Od želje po spremembi namembnosti in prodaji zemljišča ter objektov, v začetku premajhne angažiranosti vodstva bolnišnice, potem zapleti pri določitvi lokacije, pri samem projektiranju do javnih nerazumljivih nasprotovanj nekaterih drugih društev in celo dela osebja.

Vam je strokovno osebje prisluhnilo? Kdo vse vas je podprl pri vaši vztrajni borbi?

V tej naši borbi smo bili velikokrat osamljeni. Vodila nas je samo želja, da pomagamo otrokom, mladostnikom, starejši populaciji pri ohranjanju dostojnega zdravljenja in življenja. Skratka – skrb za to populacijo, ki je bila porinjena na rob družbe. Ja, veliko strokovnih delavcev, ki so bili in so še zaposleni v Stari Gori, si je skupaj z nami prizadevalo za ureditev.

Moram pa reči, da je prejšnje vodstvo bolnišnice pod direktorskim vodstvom prim. Nataše Fikfak, dr. med. spec. int., strokovne direktorice Dunje Savnik Winkler, dr. med. spec. ort., predsednice in članov sveta bolnišnice v prejšnjem mandatnem obdobju na pritisk društva le prisluhnilo in stopilo v korak z nami. Tudi veliko politikov smo pripeljali v Staro Goro, da so si ogledali, v kakšnih prostorih je bolnišnica in velikokrat tudi obiskali MZ z našimi zahtevami.

Ko pa nam je prisluhnila tudi prejšnja ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc s svojimi strokovnimi sodelavci, da je treba paviljone Oddelka za invalidno mladino porušiti in začeti z nadomestno gradnjo, smo si nekoliko oddahnili. Ko je prišla na obisk v Staro Goro, je spoznala, da je novogradnja res potrebna. Tudi po tem obisku je bilo zatišje. Ko pa sem se sama znašla na obisku pri ministrici glede vprašanja azbestnih bolnikov, sem jo spomnila na obljubo o Stari Gori. Odgovorila mi je: "Res je, Stara Gora je moja nočna mora." Po tem je bil resnični preboj in takoj je bil postavljen temeljni kamen.

Kdo vse je prispeval denarno pomoč za izgradnjo novih prostorov in opremo le-teh?

Sredstva je prispevalo Ministrstvo za zdravje iz kohezijskih in proračunskih sredstev, deloma bolnišnica sama in ne smemo pozabiti omeniti sredstev, ki jih je prispevala Fundacija Vrabček upanja, ki je zbirala sredstva za opremo.

Koliko je teh prostorov oziroma koliko otrok lahko hospitalizira na novo zgrajeni paviljon?

Če sem pravilno seznanjena, lahko sprejme Oddelek za invalidno mladino Stara Gora minimalno 25 hospitaliziranih otrok. Mislim pa, da imajo še kakšno kapaciteto več, če bi bilo treba. Oddelek ima tudi sobe za starše; tam lahko edukacije preživijo z otroki, ki so le nekaj dni hospitalizirani, ali pa sodelujejo z otroki, ki so v Stari Gori nastanjeni.

Sredstva so že rezervirana, gradnja 2. faze se nadaljuje v nadstropju nove stavbe.

Ali boste spremljali in podpirali tudi nadaljevanje projekta?

Vsekakor že spremljamo in podpiramo nadaljevanje projekta za rehabilitacijo v Stari Gori, da pride do dokončne izgradnje celotnega objekta.

Hvala Metki Šibav za izčrpne odgovore!

Haideja Černe

Izolacija po Goriško – dnevni center in terensko delo z uporabniki prepovedanih drog

Tim zaposlenih v dnevnom centru in terenskem delu, ŠENT.

Bili so lepi pomladni dnevi v marcu in imeli smo veliko načrtov. Skoki v Planici, delovna akcija v labirintih pri Črničah, čistilna akcija v okolici dnevnega centra, vseslovensko srečanje koordinatorjev na področju duševnega zdravja na NIJZ – obisk v DC, prekopalimo bomo vrt, bolj ali manj osmislili vsak dan posebej.

Iz Italije so začele prihajati črne informacije o koronavirusu, prilagodili smo delo in še vedno načrtovali. Potem pa se je čez noč vse spremenilo. Prva pošiljka ostrih ukrepov: zaprli so se šole, vrtci, lokali, knjižnice in druge kulturne ustanove, dnevni centri za vse ciljne skupine. Ustavilo se je javno življenje. Ceste prazne. Ko sem malo podoživljala, kaj občuti nekdo, ki zasebnega v tem trenutku nima (teh je med našimi uporabniki precej), se mi je zdelo, kot bi padla v vakuum.

Vrata dnevnega centra za uporabnike drog smo torej zaprli. Nekaj je bilo vseeno treba narediti s to praznino. Kot vsak ponedeljek smo se sestali s sodelavci iz programa “terensko delo z uporabniki drog” in se vprašali, kako ponuditi največ, se odzvati na potrebe, slediti ciljem in se obenem počutiti in vesti varno. Ko

smo to dorekli, smo začeli delati: razbremenitev v stiski, informiranje preko telefona, Facebooka in osebno zunaj na razdalji, urejanje pravic – brez neposrednega stika, oblačila brezdomnim, klici na institucije v imenu uporabnikov, zagovorništvo ... in spet informiranje, razbremenitev, trdnost na majavih tleh. Po uspešnem dogovoru z Mestno občino Nova Gorica in s civilno zaščito pa še dodatni bivalni kontejnerji poleg vrta dnevnega centra, dani v uporabo brezdomnim ob podpori zaposlenih v programih, ter omogočanje tuširanja v dnevnom centru. Sliši se super in res gre za eno boljših rešitev v tistem trenutku. “Vsi vpleteni so zelo konstruktivno pristopili k reševanju problema,” se je izrazil novinar. Obenem pa je rešitev še vedno polovična, opaziti je, da motivi za izvedbo med akterji niso usklajeni. Za naše delovanje pa tako bivalni kontejnerji kot tuširanje v delovnem centru tudi v času epidemije pomenijo bolj konstanten in pristen stik z uporabniki in tako lahko zadnje tedne ponovno nekoliko načrtujemo skupaj z njimi.

V programu “terensko delo z uporabniki prepovedanih drog” so nas še pred začetkom strogih ukrepov

kontaktirali iz Zdravstvenega doma Nova Gorica in nas prosili za pomoč pri razdeljevanju substitucijske terapije. Dogovorili smo se, da bomo terapije prevzemali v zdravstvenem domu ter jih vozili do tistih uporabnikov, ki živijo izven Mestne občine Nova Gorica in sami ne zmorejo poskrbeti za osebni prevzem terapije. Neli Kovšca, ki v omenjenem programu deluje kot medicinska sestra, je tako prevzela organizacijo storitve prevoza substitucijske terapije, s čimer omogočamo več kot dvajsetim uporabnikom redni dostop do terapije, in sicer na področju celotne Severne Primorske.

Dostavljanje in oskrbovanje uporabnikov je tudi sicer veliko pogostejša storitev, kot je bila pred krizo. Poleg že omenjenega razdeljevanja substitucijske terapije se je drastično povečala poraba izdanih sterilnih materialov ljudem, ki uporabljajo droge, kar je že tako ali tako ena osnovnih storitev programov zmanjševanja škode med uporabniki drog. Razlog najbrž tiči v omejenem delovanju programa dnevnega centra, kamor uporabniki po material prihajajo v veliko manjši meri kot pred krizo. Poleg tega smo se z MONG ter s službo civilne zaščite dogovorili, da bomo del obrokov, ki jih občina namenja najšibkejšim občanom, med brezdomne razdelili terenski delavci v našem programu. Teh ljudi – brezdomnih, ki prejemajo kosilo, je v Novi Gorici med 20 in 30, posledično nam razvoz hrane ter krajši klepeti vzamejo vsaj tri ure dnevno. K razdeljevanju hrane, substitucijske terapije in materialov za uporabo drog moram dodati še razdeljevanje oblačil, ki jih prejemamo od številnih donatorjev v skupnosti, katerih so še zlasti veseli tisti uporabniki, ki hladnejše spomladanske dneve preživljajo na prostem, ter tisti, ki v času karantene občutijo pomanjkanje dostopa do novih, čistih oblačil.

Omenjene storitve, ki jih v trenutnih razmerah izvajamo v večjem obsegu kot doslej, so nekoliko nadomestile intenzivnejše individualno delo z uporabniki in njihovimi svojci. Z nekaterimi organizacijami in s programi v skupnosti sodelujemo manj, povečalo se je sodelovanje z MONG ter s civilno zaščito, s katerima sodelujemo na dnevni ravni. Svetovalne, informativne ter predvsem razbremenilne razgovore opravljamo telefonsko,

preko socialnih medijev ali v zelo prilagojenih okoliščinah tudi v živo. Kljub karanteni skušamo vzdrževati stike s čim večjim številom uporabnikov, posledično nimamo med "časom krize" nobenega upada vključenih uporabnikov v program, pridobili pa smo kar nekaj novih kontaktov.

Pri vseh navedenih storitvah naj opozorim, da se terenski delavci pri stikih z uporabniki ter drugimi udeleženi ljudmi striktno držimo varnostnih ukrepov ter navodil organov, saj se še kako zavedamo resnosti pandemije ter osebne odgovornosti vsakega od nas. Z veseljem ugotavljamo, da pravila v večini upoštevajo tudi uporabniki, ki so določene spremembe morali v svoj vsakdan vpeljati tudi sami. Še največ negotovosti in s tem povezanih stisk smo terenski delavci s strani uporabnikov zaznali v začetnem delu širjenja virusa, ko se pravzaprav še ni vedelo, kakšni koraki bodo sledili v prihodnje. Z ljudmi smo zato skušali biti čim pogosteje v stiku in jim dajati aktualne informacije ter usmeritve. Nekateri uporabniki so namreč ostali brez možnosti dostopa do informacij, brez stika z njim pomembnimi ljudmi, brez zasebnega prostora, brez dostopa do samooskrbe itn. S pomočjo nekaterih služb v skupnosti ter z angažiranim delom vseh nas so se razmere vendarle stabilizirale in za nekatere – paradoksalno – morda postale celo boljše kot pred krizo. V namen varovanja javnega zdravja so namreč ranljive skupine prebivalstva, kamor vsekakor spadajo tudi uporabniki drog, brezdomni, uporabniki s težavami v duševnem zdravju, stari itn., prejeli izdatno mero pozornosti in podpore. S tega vidika lahko za naprej iščemo tudi dobro plat epidemiološke krize, saj so se odločevalci, politiki, laična javnost in številni drugi spomnili, da je za skupno uspešnost pri premagovanju takšnih in drugačnih kriz nujno in še posebej pomembno, da pri pripravi ukrepov prednostno upoštevajo obstoj tudi tistih skupin prebivalstva, ki so v "običajnih" razmerah prevečkrat zapostavljene.

Meta Rutar in Luka Mrak, ŠENT, dnevni center in terensko delo z uporabniki prepovedanih drog

Skupnost Srečanje – skupaj že 25 let

Kdo smo?

Skupnost Srečanje, ki deluje v okviru Zavoda Pelikan – Karitas, je program, namenjen pomoči odvisnikom, ki so se odločili, da bodo trajno prenehali z uživanjem drog in spremenili dosednji način življenja, ter njihovim svojcem. Program je predvsem šola življenja v skupnosti. V komuni boš lahko spoznal sebe, prepoznal svoje probleme in našel prave rešitve. Pri tem ti bodo pomagali strokovni delavci in osebe z lastno izkušnjo. Po končani komuni, ki traja do dveh let, se program nadaljuje z reintegracijo kot pomoč posamezniku pri vrnitvi v vsakdanje življenje.

Kje delujemo?

Priprave potekajo v informativno-sprejemnih centrih Ljubljana – Polje, Ajdovščina, Murska Sobota, Vrbje (Žalec). Na teh lokacijah delujejo tudi skupine za svojce. Daljše priprave za vstop z nastanitvijo so mogoče v terapevtskem centru v Višnji Gori. Reintegracija z nastanitvijo pa poteka v Ljubljani. Komunski del programa z nastanitvijo poteka v centrih v Novi Gorici, v Vremskem Britofu (Divača), v Čadrgu (Tolmin) in na Razborju (Sevnica). Informativne pogovore opravljamo tudi na terenu.

Kam po informacije?

Informacije o Skupnosti Srečanje najdeš na skupnost-srecanje.si in #25Srečanjzživljenjem na www.facebook.com/SkupnostSrecanje. Lahko nas pokličeš tudi po telefonu: 01 5480 286 ali 030 646 943 (pisarna) oz. 031 606 066 (strokovni vodja programa). Vprašanja lahko pošlješ še na e-naslov: ss.polje@gmail.com, za osebne razgovore pa se oglasiš v Ljubljani, Polje 350.

Kaj je komuna?

Skupnost Srečanje je ustanovil don Pierino Gelmini. Je kraj celostne osebne rasti in "odprto

pristanišče" za vsakogar, ki je v težavah, povezanih z odvisnostjo. Je skupnost vrednot, kraj zavzetega dela na sebi, kraj, kjer je delo vrednota, terapija in preživetje. Je skupnost ljudi, ki iščejo smisel in zdravo pot v življenje, gradijo kvalitetne odnose in s pomočjo strokovnih ter laičnih delavcev napredujejo na duhovnem, duševnem in telesnem področju. Je tudi kraj druženja, športa, ustvarjalnih aktivnosti, branja, skupinskih in osebni pogovorov. V programu sodelujejo tudi svojci.

Kam po pomoč?

Za pomoč se lahko obrnete tudi na centre za socialno delo, centre za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, zdravstvene ustanove ali na druge programe: Društvo Projekt Človek, Društvo za delo z mladimi v stiski "Žarek", "UP" Društvo za pomoč zasvojenecem in njihovim svojcem Slovenije, Terapevtska skupnost za zasvojene s pridruženimi težavami v duševnem zdravju, Ljubljana – Sostro.

"Če si sam ne boš pomagal, ti tudi drugi ne bodo mogli. Vse se začne pri tebi. Od tebe je odvisno, kakšno bo tvoje življenje v prihodnje. Le pogumno, ne bo ti žal." (Mišo)

Mojca Djorić in Alojzij Štefan

Bob Dmyt

Življenje upokojenih obrtnikov v prostoru in času delovanja virusa Covid-19

Za upokojene obrtnike in male podjetnike iz Slovenije je mogoče trditi, da smo skozi 40-letno ali še bolj dolgo delovno obdobje doživeli mnoge drastične družbene spremembe in vplive marsičesa; takšnega vpliva nalezljive bolezni, kot ga doživljamo danes, pa še ne. Večina med nami je zdravstveno prizadeta, nekateri na pol poslovno aktivni, predvsem pa prepuščeni svojim bivalnim okoljem. Tvorimo zares najbolj rizično strukturo prebivalstva za okužbo z novim koronavirusom (poleg prebivalcev domov za ostarele). Hitrost in ostrina okužbe pri nas in po svetu sta nas presenetili, resnost dogajanja ob tem pa smo dojeli šele, ko so nas presunile količine krst. In to ne kjerkoli, ampak zlasti v Italiji, s katero ima malo gospodarstvo v Sloveniji že od nekdaj globoke in dolgotrajne poslovne stike. Z njimi imamo poslovne ali vsaj prijateljske stike tudi upokojenci. Ti so sedaj tako – kar čez noč – zreducirani na elektronske stike in takšni bodo verjetno še dolgo; kakor tudi stiki med nami in med člani društva DUPOS.

Zahvaljujoč vodstvu OZS, predsedniku Branku Mehu in UO te organizacije, bomo po nekaj letih spet imeli operativno spletno stran, na kateri bo množica informacij za vse člane društva, deloma pa tudi za vse upokojene obrtnike in male podjetnike na sploh. Vemo, da je še kar precejšnje število upokojenih obrtnikov, ki nimajo niti opreme niti znanja, da bi uporabljali spletno pošto in tudi pregledovali spletno stran svoje organizacije ali koga drugega. Ti so v današnjih časih še bolj osamljeni. Morda je prav sedaj pravi trenutek, da se takšni primerno izučijo tega znanja – upravljanje z računalnikom ni več tako zahtevno, prinaša pa stik z zunanjim svetom in tudi med prijatelji. Tokratna bolezenska grožnja je po našem le napoved, kako se bodo življenjske razmere v bodoče oblikovale. Saj so se tudi v preteklosti, vendar ne v tako zgoščenih časovnih obdobjih, kot te zadeve predvidevajo poučeni strokovnjaki iz celega sveta.

Kot društvo nimamo pregleda, kdo od upokojenih obrtnikov in malih podjetnikov tokrat beleži bolezensko

krizo tega tipa, bodisi osebno bodisi v družini, ker pač ni bilo možnosti razviti primerne informacijskega sistema. Imamo pa posamezne člane in članice, ki se kot prostovoljci, ne glede na lastne bolezenske probleme zaradi drugih zadev, dobrodelno vključujejo v sistem pomoči preko civilne zaščite ali osebno na podlagi bivše poslovne dejavnosti.

Na tem mestu želimo kot lep primer izpostaviti članico in člana UO društva DUPOS, ki sta hkrati tudi vidna člana v novogoriškem območnem odboru DUPOS, kako po svojih močeh dobrodelno prispevata v boju s koronavirusom.

Poveljnik občinskega štaba civilne zaščite Občine Šempeter-Vrtojba **Stanislav Črvič** vodi in koordinira vse potrebne aktivnosti, ki so strokovno zahtevne, saj občina z državno mejo meji na mesto Gorica v Italiji (tesna zapora državne meje z Italijo na tem območju je bila njihovo delo) in ker v občini stoji ter deluje Splošna bolnišnica "Dr. Franca Derganca" skupaj z vsemi službami ter urgenco in s centrom za testiranje okužb s Covid-19. Na razpolago je 24 ur na dan že od začetka karantene.

Ob izrednem pomanjkanju osebnih mask je upokojena obrtnica (šivilja) **Ljubica Šuligoj** razvila idejo, model in krojila osebno zaščitno masko, ki je pralna. Preizkušena je bila na uporabo in čiščenje. V sodelovanju z aktualno predsednico odbora za gospodarstvo Mestne občine Nova Gorica Damjano Pavlica (le-ta je dobila v dar tudi ustrezno blago za maske kot donacijo različnih družb z območja) je pridobila še nekaj upokojenih šivilj in pričele so z izdelavo teh pralnih mask z namenom, da jih donirajo domom upokojencev z območja Goriške.

To sta le dva svetla primera aktivnosti članov društva DUPOS. Verjamemo, da jih je še več. Vsi so vredni pohvale, zato naprošamo, da se nam po e-pošti (dupos.je@siol.net) javite vsi, ki ste podobno vključeni v boj proti tej bolezni. Naš namen vas je predstaviti javnosti, saj si to še kako zaslužite. Lepo je živeti v času brez problemov, zelo lepo pa je tudi v hudih časih spoznati tiste, ki so nam bili v pomoč, čeprav jih nismo videli!

Jože Eleršič

Društvo GAS – pravi prijatelj

V letošnji sezoni smo vam pripravili številne ugodnosti. Tako že vrsto let skrbimo za organizacijo različnih športnih, kulturnih in turističnih prireditev v naši občini. Skrbimo za izobraževanje najmlajših na način, da jim omogočimo prve korake pri spoznavanju prometa, vožnje in delovanja ter upravljanja motorja. Sodelujemo z agencijo za varnost prometa in s svetom za preventivo pri organizaciji in opravljanju izpitov za kolesa, upravljamo z edinim uradnim poligonom za kolesa in motorna vozila na Primorskem ... in še bi lahko naštevali.

In zakaj se splača postati član Društva GAS in s tem član AMZS?

- Ker je članstvo več kot zgolj pomoč na cesti in vam zagotavlja številne ugodnosti, kot so:
- pomoč na cesti in doma ne glede na to, čigavo vozilo vozite (asistenca),
- popust pri uporabi poligona za dirkače,
- eno članstvo za več vozil,
- popust pri vožnji z rent a kartom,
- popust pri menjavi in hrambi pnevmatik,
- popust v šoli minimota,

- hitro in enostavno do tehničnega pregleda, registracije in zavarovanja,
- brezplačen preventivni pregled vozila,
- popust v Centru varne vožnje na Vranskem,
- brezplačnih 10 številke motorevije,
- dodatni partnerski popusti in ugodnosti,
- **ob včlanitvi vsak član prejme brezplačno vožnjo z gokartom na našem poligonu.**

Za servis vašega vozila, urejanje tehničnih pregledov, registracij in včlanjevanja obiščite vam najbližji AMZS center v Šempetru pri Gorici, Polje 4, 5290 Šempeter pri gorici – zraven avtopralnice. Predhodno lahko vse informacije dobite tudi na uradni strani www.amzs.si ali www.drustvo-gas.si.

Z ugodnostmi in popusti, ki jih ponujata Društvo Gas in AMZS, si lahko hitro povrnete strošek članarine. Najpomembnejše pa je to, da nam z včlanitvijo pomagate uresničevati poslanstvo izboljšanja prometne varnosti na slovenskih cestah in podprete naše motošportnike.

Društvo Gas Vrtejba

AMZS

**DRUŠTVO
GAS VRTEJBA**

**TVOJ
IZZIV** Kart: 47-801
E-kart: 47-806

**OB VČLANITVI prejmeš bon
za BREZPLAČNO VOŽNJO!**

SPREJMI IZZIV in postavi najhitrejši čas

Ob včlanitvi v Društvo Gas Vrtejba vam podarimo darilni bon za brezplačno vožnjo.

Poleg tega pa postanete član AMZS s čimer pridobite še kopico ugodnosti AMZS.

**Včlani se
in prejmi številne
ugodnosti AMZS + DARILO!**

Vrtec je zaprl svoja vrata

No to je pa res nekaj hudega. To se res zgodi redko.

Razšli smo se z mešanimi občutki. Malo smo si mislili ... kaj bo. Malce smo bili negotovi. Malce smo si mislili, da se bo kratek počitek prilegel.

Nihče od nas v prvih dneh ni slutil, kaj nas čaka. Kako dolgo bomo narazen, koliko tesnobe bomo občutili ob tem, koliko se bomo ponovno povezali s svojimi družinskimi člani, kako bomo živeli ...

Vsak nov dan je prinesel nove informacije, novo negotovost, vsak dan je več ljudi ostalo doma, na čakanju, brez službe ...

Odprl se je nov svet znotraj družin, pa preko medijev in spleta.

Tudi naša družina se je ponovno združila. Domov so se vrnili najini študentje, za mizo so bili ponovno zasedeni vsi stoli.

Zakurili smo ogenj, se grel in ponovno urejali naše družinsko življenje. Spet smo imeli čas drug za drugega.

A ni bilo povsod tako – nekateri ljudje so morali delati za varnost nas vseh. Izpostavili so svoja življenja in zdravje svoje družine. Ostali so brez varstva svojih otrok.

Ko je prišla prošnja za prostovoljno delo oz. pomoč pri varovanju otrok na domu, sem takoj rekla: "Ja!" Enkrat prostovoljec, za vedno prostovoljec. Prostovoljka sem že iz srednješolskih dni. Na družinskem sestanku sem pridobila potrditev. Potem me je zaskrbelo ... kaj če dobim kakega otroka, ki ne bo znal matematike, kako mu bom pomagala. Skrb brez potrebe, saj ga. Ksenija s toplim občutkom za sočloveka ve, kako združiti ljudi. Dobila sem punčko iz moje skupine! In njeno mlajšo sestrico. Oba starša sta zdravnika. Seveda vsi zaslužijo vso podporo in z veseljem bom poskrbela zanje!

Še malce se je zapletlo pri kraju varovanja, a smo se vsi strinjali, da bo najbolje, da deklici pripeljem k nam na dom. V hribe. Na Trnovo.

Prvo jutro smo se dobili na parkirišču. In drug drugega smo sprejeli z veseljem, nasmehom, objemom!

Doma sta se deklici srečali z ostalimi družinskimi člani in v hipu sta vseh očarali!

Zdaj je naše življenje dobilo nov ritem – zbujanje s prihodom deklic, skupni zajtrk, igra z igračami in milijon pravljicami, prepevanje otroških pesmic, pa vsak dan zaposlitev kot v vrtcu. Vse, kar sem z deklicama izdelovala, sem fotografirala in s kratkimi opisi poslala ostalim prijateljem iz vrtčevske skupine, da bi se igrali z nami. Z deklicama sem posnela pravljici, pesmici in posnetke poslala najinim prijateljem v vrtec.

Potem vsak dan kratek sprehod, na katerega smo najprej vozili tudi voziček, postopoma pa smo ga pustili doma.

Po sprehodu kosilo in po kosilu pravljica, počitek. Ko sta se zbudili, je čas spet tekel prehitro in že je prišel čas za odhod domov. Vsak dan prehitro!

Popoldan sem oblikovala fotografije in jih poslala prijateljem iz vrtca. Še skuhat, poklepetat in dan je minil.

Zanimiva je bila izkušnja delati z otrokom, ki je v vrtcu moja varovanka, tu doma pa čisto nekaj novega ... Pogosto je v vrtcu ravno skupina dovolj velik motivacijski trenutek, s katerim pritegnem posameznega otroka, da sodeluje, opravi nalogo, ki mu včasih tudi ni najbolj po godu. Doma sem se morala potruditi drugače. Vedno znova sem iskala nove poti, da sem uresničila zadano nalogo.

Je pa res bila močna motivacija cela moja družina. Ves čas je bil nekdo z njima, pogosto sta deklici imeli vsaka svojo osebo. Tako je mlajša deklica močno napredovala v govoru, hoji, skoraj je opustila pleničke. Starejša pa me vedno znova s svojim izjemnim spominom preseneča in spodbuja, da zanj iščem nove izzive za napredek na področjih, ki jo ne pritegnejo najbolj. Ko mi je uspelo, je bilo to še posebej sladko! Seveda, katera punčka pa ni rada princeska? In je za to pripravljena v nedogled nizati majhne perlice, ne da bi se pri tem zavedala, da uri svojo fino motoriko in s ponavljajočimi vzorci osvaja matematične pojme. Pa da lahko njoke razvršča v množice z enakim številom elementov ...

Starša deklic sta bila izjemno obzirna, spoštljiva in hvaležna za vsak dan posebej. Lahko si samo mislim, kakšno neizmerno zaupanje sta nam podarila, ko sta nam zaupala njun neprecenljiv zaklad v varstvo in skrb!

Neprestano sta skrbeli, da nam ne bi bilo pretežno in da nas ne bi preveč obremenjevala. Tako sta deklici obdržala doma, kadar koli sta utegnili. Čeprav je bila za njima nočna izmena ali dežurstvo.

Pravzaprav zaman. Saj smo vsi deklici pogrešali takoj, ko ju ni bilo!

Ko je bila hiša tiha, si iz tega ali onega študijskega koticčka, iz kopalnice ali kuhinje slišal koga od domačih, kako si je pripeval kakšno otroško pesmico ... Postali sta del naše družine in pogrešali smo ju!

Vrtec je ponovno odprl svoja vrata. Varstvo deklic se je preselilo za druge zidove, med vrstnike, med znane navade.

Študentje so odšli. Za zidovi mojega doma je ostal sladek spomin.

Življenje nam spleta zgodbe, ki se zgodijo iz tega ali onega razloga. Pogosto je ta razlog dolgo skrit. Moji družini in družini mojih varovank ostaja lep spomin in prijateljstvo, tako posebno prijateljstvo, kot je bil poseben čas, v katerem smo skupaj živeli!

Anka Krpan Skomina

Skavt = odgovoren državljan

Ko postaneš skavt, obljubiš, da se boš trudil pomagati bližnjemu in služiti domovini, zato ni nič nenavadnega, da smo novogoriški skavti med časom epidemije priskočili na pomoč Civilni zaščiti Občine Šempeter-Vrtojba.

S civilno zaščito smo namreč že pred časom sklenili pogodbo o medsebojni pomoči. Kar pomeni, da smo se zavezali, da nas lahko, ko potrebujejo našo pomoč, vpokličejo. V preteklosti smo na primer sodelovali pri vaji "Požar bolnišnice 2017", kjer smo za namen reševanja Splošne bolnišnice "Dr. Franca Derganca" Nova Gorica postavili šotore in nudili potrebno podporo. Tokrat so našo pomoč potrebovali pri izvajanju ukrepov za zaščito občanov pred novim koronavirusom in pri pomoči starejšim v času izrednih razmer.

Kot vemo, je bilo pomanjkanje zaščitne opreme po razglasitvi epidemije v državi več kot očitno. Občani pa so maske potrebovali za vstop v trgovine z živili. Zato se je Občina Šempeter-Vrtojba odločila za izdelavo svojih

mask. Civilna zaščita je za pomoč pri razdeljevanju mask med občane prosila skavte, ki smo se na povabilo z veseljem odzvali.

Začeli smo z deljenjem kirurških mask neopremljenim občanom pred živilskimi trgovinami. Kasneje pa smo pred prostori občine med občane delili pralne maske. Naše delo pa ni bilo omejeno zgolj na zaščitno opremo, ampak tudi na oskrbo posameznikov.

Nekateri občani v trgovine niso mogli sami; ker so pripadniki ogroženih skupin ali ker jim njihovo zdravstveno stanje tega ni omogočalo. Zato smo se, ko so nas potrebovali, namesto njih odpravili v trgovino in s tem preprečili, da bi se po nepotrebnem izpostavljali možnostim okužbe z novim virusom. Njihova hvaležnost za našo pomoč nas je osrečila in nam dala zagon za nadaljnjo pomoč skupnosti.

Civilni zaščiti smo pomagali tudi pri izvajanju varnostnih ukrepov na področju izpolnjevanja prepovedi zadrževanja večjih skupin na javnih

mestih. Prijazno smo opozarjali vse tiste, ki jim ti ukrepi niso bili znani, in skrbeli, da se prebivalci naše občine niso zadrževali v večjih skupinah na javnih mestih, kot so igrala za otroke in javne športne površine.

V dejavnosti civilne zaščite v času izrednih razmer smo se vključili le skavti, starejši od 18 let. Vsekakor pa si želimo, da bi po naših stopinjah stopali tudi naši mlajši skavti in se, ko bodo odrasli, tudi sami vključevali v podobna sodelovanja. Skavtski voditelji se trudimo, da naše skavte vzgajamo v aktivne in odgovorne državljane, ki so pripravljeni priskočiti na pomoč posameznikom in skupnosti. Zato se nam zdi zelo pomembno, da smo jim kot njihovi voditelji s takšnimi dejanji dober zgled in da se institucije v našem okolju povežejo ter sodelujejo med seboj. Če se bomo trudili poskrbeti drug za drugega, se bomo v takšnih kriznih situacijah, kot je ta epidemija, počutili bolj varne, saj bomo vedeli, da se lahko zanesemo na svojo skupnost. Slednje dobro strne misel skavtskega ustanovitelja Roberta Baden-Powella: "Na pravi poti k sreči je tisti, ki skrbi za srečo drugih. Skušajte zapustiti ta svet za spoznanje boljši, kakor ste ga prejeli."

Lea Klančič

Mala tržnica Severne Primorske

Hitro po tem, ko smo vsi začeli s karanteno, se je na Facebooku pojavila skupina, ki je takoj postala hit. Gre za skupino Mala tržnica Severne Primorske, ki je nastala z namenom, da poveže lokalne pridelovalce neposredno z odjemalci, ki si želijo sveže, sezonske, prvinske domače hrane. Skupina pomaga širiti zavest o pomenu tovrstne hrane za zdravje posameznika in želi s povezovanjem pripomoči k vse večji lokalni samooskrbi. Povpraševanje po domači in lokalni hrani se je v času epidemije zelo povečalo in ker je Facebook eno izmed zelo uporabljenih orodij raziskovanja, je skupina, ki jo je ustanovila Anja Kovačič Fornazarič, za naše območje odlična pridobitev. Opaziti je tudi veliko naših domačih pridelovalcev, ki so v tem obdobju zagotovo imeli veliko dela. Tudi sama sem se v karanteni in tudi po njej posluževala te skupine – vabim vas, da enako storite tudi vi. In kaj nam bo povedala ustanoviteljica skupine Anja Kovačič Fornazarič?

Pred kratkim si na Facebooku odprla skupino Mala tržnica Severne Primorske. Kaj te je povleklo, da si skupino sploh odprla?

Skupina je marca letos nastala v želji, da skupaj prebrodimo nastalo situacijo: da se ponudniki povežejo neposredno z odjemalci, da spoznamo, kateri izdelki in pridelki nas obkrožajo in kje jih lahko najdemo, kdo vse jih ponuja. Zaradi spremenjenih razmer smo se kupci namreč nenadoma začeli spraševati, kje vse lahko pridemo do hrane, če se

razmere zaostrijo, po drugi strani pa so pridelovalci izgubljali odjemalce, saj so se začeli zapirati tržnice, vrtci, šole in druge ustanove. Skupina je na nek način pomagala vsem.

Si si predstavljala, da bo skupina tako zelo uspešna in bo dosegla tako veliko število članov?

Naša skupina je nastala po vzoru skupine, ki pokriva slovensko Istro. Tam je bil odziv dober in zato sem pričakovala, da bo tudi pri nas tako. Vseeno sem bila zelo zelo

presenečena, ker se je skupina tako hitro večala, v samo nekaj dneh smo dosegli 10.000 članov, danes pa nas je že skoraj 14.000.

Kaj vleče ljudi v skupino?

V prvi vrsti zagotovo zavedanje, kako pomembna je lokalna hrana. Morda tudi želja, da spoznamo, kaj vse nas obkroža, kaj ponujajo pridelovalci v naši bližini. Z vsakim lokalnim nakupom naredimo nekaj dobrega zase, ker je domača hrana večinoma bolj kvalitetna od uvožene, hkrati pa pomagamo pridelovalcu in posredno celotni skupnosti.

V skupini so tako ponudniki kot kupci. Morda veš, kakšna je uspešnost skupine, koliko je ponudnikom pomagala pri prodaji produktov?

Pred nekaj tedni sem v skupini objavila anonimno anketo in z veseljem berem rezultate: nekateri ponudniki so zapisali, da so s pomočjo skupine prodali vse pridelke, kar bi bilo sicer nemogoče v času, ko so bili glavni odjemalci (omenjajo predvsem restavracije, šole in vrtce) zaprti. Tudi kupci so bili zadovoljni, saj je veliko pridelovalcev v času

karantene ob upoštevanju vseh ukrepov nudilo dostavo na dom, kar jim je olajšalo nakupe. Najbolj sem vesela, ko slišim, da so ljudje naročali izdelke, ki jih prej niso poznali, ali pridelke od ponudnikov, za katere še niso slišali. Verjamem, da je skupina pripomogla k povezovanju skupnosti, in upam, da bomo tudi zdaj, ko se življenje vrača v običajne tirnice, vsaj včasih še nakupovali lokalno.

Opažam, da smo vsi zelo navdušeni nad nakupovanjem domačega. Je tudi tebe to presenetilo, da imamo na tako majhnem območju toliko različnih ponudnikov?

Zelo, izbira je res pestra in še sanjalo se mi ni, kaj vse imamo na domačem pragu: od mlečnih izdelkov do zelenjave, pa raznovrstno sadje, meso z ekoloških kmetij, doma mleto moko, med, zanimive izdelke iz domačih pridelkov ... Praktično vse, kar potrebujemo.

Koliko dela imaš kot administratorka strani? Kakšna je tvoja funkcija?

Moja naloga je, da urejam skupino, spremljam objave in komentarje ter skrbim za to, da se člani držijo pravil, da se ponujajo izključno izdelki, ki so vezani na vsebino skupine, da je komunikacija spoštljiva. Stran urejam v prostem času, ki ga imam na voljo ob redni službi in času, ki ga namenim družini.

Imaš glede skupine še kakšen skriti načrt za prihodnost?

Ker je skupina namenjena skupnosti, je prav, da ljudje dobijo, kar potrebujejo in česar si želijo. Zato so tudi načrti za prihodnost povezani z odgovori in željami, ki so jih člani skupine zapisali v anketi. Ker še razmišljam, kako in kdaj to uresničiti, in ker ne maram praznih obljub, naj za zdaj ostanejo načrti res takšni – skriti.

Drage bralke in bralci, če iščete izjemno veliko ponudbo domačih, lokalnih pridelkov, poiščite skupino Mala tržnica Severne Primorske na Facebooku, ne bo vam žal. Tisti, ki pa imate veliko pridelkov, imate prekrasno možnost za oglaševanje in prodajo.

Lara Soban

Sklepanje zakonskih in partnerskih zvez v času epidemije

Republika Slovenija je na podlagi 7. člena Zakona o nalezljivih boleznih zaradi naraščanja števila okužb s koronavirusom dne 12. marca 2020 razglasila epidemijo. Izvajanje nalog na upravni enoti se je zaradi preprečevanja širjenja korona virusa, ki povzroča bolezen Covid-19, omejilo na najbolj nujne zadeve, med katere ni spadala naloga sklepanje zakonskih in partnerskih zvez.

V petek, 13. marca 2020, je bila sklenjena zadnja zakonska zveza na sedežu Upravne enote Nova Gorica, vse nadaljnje poroke pa so bile ali odpovedane ali preložene.

V torek, 28. aprila 2020, so se postopki sklepanja zakonskih in partnerskih zvez začeli ponovno izvajati, vendar z omejitvami števila 6 prisotnih oseb na obredu ter zagotavljanjem varnosti tako za javne uslužbenke kot tudi stranke. Od 28. aprila 2020 do današnjega dne so bile sklenjene tri zakonske zveze le na sedežu Upravne enote Nova Gorica.

Z Odlokom o preklicu epidemije nalezljivih bolezni SARS-Cov-2 (Covid-19), ki je začel veljati 15. maja 2020 in Odlokom o začasni splošni omejitvi zbiranja ljudi na javnih krajih in mestih v Republiki Sloveniji (do 50 ljudi z zagotavljanjem minimalnega stika med osebami), ki je začel veljati 18. maja 2020, so se začele sklepati

zakonske in partnerske zveze v uradnih prostorih z večjim številom udeležencev: na sedežu Upravne enote Nova Gorica do 8 oseb, v gradu Kromberk do 15 oseb, v gradu Dobrovo do 30 oseb, v Vili Vipolže do 50 oseb, v Pomniku miru na Cerju do 20 oseb.

Sklenitve zakonskih in partnerskih zvez zunaj uradnih prostorov (v gostinskih lokalih in podobnih obratih ali na zasebnem zemljišču) niso omejene z Odlokom o začasni splošni omejitvi zbiranja ljudi na javnih krajih in mestih v Republiki Sloveniji, saj ne gre za zbiranje ljudi na javnem kraju in mestu, temveč za krog zasebnih povabljenecv.

Od 15. maja 2020 do danes (27. maj 2020) ni bilo sklenjene nobene zakonske ali partnerske zveze. Za mesece junij, julij in avgust pa imamo rezervirane sklenitve zakonskih zvez tako v uradnih prostorih kot tudi zunaj njih. V obeh primerih sklenitve zakonske in partnerske zveze (v uradnem prostoru ali zunaj uradnega prostora) bo treba upoštevati tudi priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje za preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2.

*Mag. Tanja Kralj,
vodja Oddelka za upravne
notranje zadeve*

*Andrej Markočič,
načelnik*

Učenje na daljavo

Annie Spratt

Pojav koronavirusa je v nekaj dneh spremenil naš ustaljeni način življenja. Praktično čez noč smo se vsi skupaj znašli v izrednih razmerah in zdi se, da bomo z virusom morali živeti nekaj prihodnjih tednov ali celo mesecev.

16. marca so zaradi preprečevanja širjenja novega koronavirusa svoja vrata zaprli vsi vrtci, osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, glasbene šole, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, z izjemo tistih, ki so ustanovljeni za delo z otroki s čustvenimi in z vedenjskimi motnjami, srednje šole, višje strokovne šole, domovi za učence, organizacije za izobraževanje odraslih ter univerze in samostojni visokošolski zavodi.

Pogovarjala sem se s pedagoginjo Špelo Ohojak iz Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici.

Kako ste se na šoli pripravili in prilagodili na drugačen način dela?

V mesecu marcu se je veliko govorilo o morebitnem zaprtju vzgojno-

izobraževalnih institucij, vendar je obvestilo o dejanskem zaprtju prišlo v četrtek, v petek je bilo na šoli še nekaj učencev in zadnji sestanek, na katerem je tekel pogovor o organizaciji dela na daljavo. Nismo vedeli, za koliko časa bo šola prazna, vendar smo mislili, da se bomo vrnila prej kot meseca maja. Ker je bila situacija nova in popolnoma neznana, si nismo znali predstavljati, kaj vse bo treba postoriti med potekom pouka na daljavo. OŠ Ivana Roba je pouk na daljavo začela že v prvem tednu in sprotno smo urejali vsa vprašanja, ki so se pojavljala, da je delo preko speta potekalo nemoteno. Drugo delo, kot so razna poročila, postopek vpisa v 1. razred, vpis v srednje šole, preverjanje pogojev za otroke s posebnimi potrebami ipd., je potekalo kot prej, le od doma.

Kako so učenci in starši sprejeli dejstvo, da se je pouk spremenil in da bo potekal preko IKT tehnologije?

Učenci in starši glede tega niti niso imeli izbire. Mnogi so poklicali in vprašali za pomoč, saj vsi niso imeli računalnika in/ali dostopa do interneta. Pokazale so se težave, s

katerimi se prej nismo soočali. Z dvema anketama smo ugotavljali, kako poteka pouk na daljavo, kako je najbolje posredovati gradivo in naloge učencem ter kako pogosto to početi, ugotavljali smo, katere aplikacije in spletna orodja se zdijo učencem najprimernejša, koliko časa porabijo za šolsko delo, koliko se počutijo obremenjeni ipd. Podobni anketi sta bili izvedeni tudi za učitelje in starše učencev. Z anketami smo izvedeli, da se večina učencev dobro znajde z IKT tehnologijo, vendar so nekateri imeli velike težave. Nekateri niso vedeli, kje je gradivo objavljeno, kako se prijaviti v program e-asistent, kako dostopati do spletne učilnice, kako poslati povratno informacijo učiteljem ipd.

Kakšna navodila ste dobili z ministrstva?

S strani ministrstva je prihajalo veliko navodil. Nekatera so bila bolj splošno oblikovana – kot priporočila. O okrožnicah nas je obveščal ravnatelj. Iz okrožnic ministrstva je izhajalo naše nadaljnje delo na daljavo. Delo je bilo povezano predvsem z organizacijo pouka na daljavo (organizacija učne

pomoči, koordinacija učencev z učno pomočjo, zbirnik učencev, ki potrebujejo pomoč, pomoč učiteljem in staršem, pisanje motivacijskih in izobraževalnih prispevkov za starše, učitelje in učence ...). Delo smo usklajevale znotraj naše svetovalne službe.

Kako ste pomagali učencem in staršem?

Staršem in učencem smo pomagale svetovalne delavke, ki smo si porazdelile razrede, katerim smo pomagale. Klicali so nas starši, predvsem zato, ker niso znali dostopati do spletnih orodij. Če učenci niso bili odzivni, smo sodelovale z učitelji in poskušale ugotoviti razlog neodzivnosti.

Kako ste organizirali pomoč učencem, ki imajo učne težave?

Za učence z učnimi težavami smo v svetovalni službi oblikovale seznam otrok, ki so potrebovali različne vrste pomoči. Vsi učenci niso potrebovali razlage učne snovi, temveč tudi usmerjanje. Na primer, kdaj morajo oddati določeno gradivo, kje dobijo navodila ipd. Učencem se je nato dodelilo pomoč učitelja ter pomoč šolske svetovalne delavke, ki je skrbela za koordinacijo pomoči določenemu učencu.

Kdo je pomagal staršem otrok s posebnimi potrebami, ki so doslej poučevanje v večini prepuščali stroki?

Učencem s posebnimi potrebami, ki imajo veljavno odločbo o usmeritvi, so in še vedno nudijo dodatno strokovno pomoč specialne in rehabilitacijske ter socialne pedagoginje, inkluzivne pedagoginje, surdopedagoginja ter predmetni učitelji, ki izvajajo dodatno strokovno pomoč kot učno pomoč. Vsa pomoč poteka na daljavo. Starši učencev so se dogovorili, kakšna oblika pomoči jim najbolj ustreza. Veliko so se posluževali aplikacij Skype, Viber in spletnega orodja Zoom.

Kako je bilo poskrbljeno za tujce?

V že prej omenjenem seznamu učencev smo navedle tudi učence s statusom tujca. Tako so bili učitelji na njihov status bolj pozorni, kar je pomenilo, da se naloge diferencira, da teksti navodil niso predolgi ipd.

So bili vsi učenci usposobljeni za delo preko spleta? Kaj pa računalniki – so jih imeli vsi učenci? Kako ste rešili težavo z računalniki pri učencih, ki jih morda niso imeli doma ali pa niso bili večji uporabe IKT tehnologije?

Večina učencev je bila usposobljena. Mnogi so se sproti naučili, kako dostopati do spletnih učilnic in kako uporabljati druga spletna orodja. Mnogi so se naučili, kako oddajati rešene naloge in izdelke učitelju. Za to je bil objavljen video vodič, pomoč so jim nudili tudi učitelji in šolska svetovalna služba. Veliko je pomagal računalničar, ki je računalnike usposobil in učencem pomagal, da so delovali in bili uporabni na domovih. Nekateri so se hitreje znašli, drugi počasneje. Nekateri niso povedali, da nimajo dostopa do interneta, nekaterim so se računalniki vmes pokvarili in so potrebovali nove ... Šola je sodelovala z Zavodom RS za šolstvo, ki je zbiral računalnike. Šola je učencem posodila tudi šolske računalnike, zato jih je trenutno v šolski učilnici le še nekaj.

Ali so se starši pogosto vključevali v delo otrok? Kakšne informacije imate glede učne pomoči s strani staršev?

Starši, s katerimi sem imela kontakt, so spremljali delo otrok in jim pomagali pri oddajanju gradiva in izdelkov. Nudili so jim tudi pomoč pri razlagi učne snovi. Težave so imeli npr. z matematiko, saj so se oni sami učili drugačne postopke in skrbelo jih je, da bodo svoje otroke naučili narobe in bo imel otrok kasneje težave s postopki v šoli.

Kako je potekalo vključevanje otrok v šolo?

Najprej so se vrnili učenci 1. triade ter devetošolci. S 1. junijem še učenci 4. in 5. razredov, čez dva dni pa še učenci 6., 7. in 8. razredov. Vrnili so se v matične učilnice. Vključevanje otrok v vzgojno-izobraževalni proces je potekal postopoma.

Koliko učiteljev ima skupina otrok?

Odvisno od skupine, vendar je bilo vodilo pri organizaciji skupin v 1. triletju, da ima skupino otrok čim manj učiteljev. Mislim, da 4 učitelji (jutranje varstvo, pouk, podaljšano bivanje, angleščina).

Kako ste pripravljeni na delo v razredu glede na razmere?

Učitelji se sproti učijo in prilagajajo, enako velja tudi za vse druge strokovne delavce.

Večina otrok si je želela povratka v šolske klopi. Tehnologija ne more nadomestiti osebnega stika na ravni učitelj-učenec-sošolec, ravno tako ne znanja, ki ga učenci pridobijo z osebnim stikom z učiteljem in tudi drugače mislečimi.

Temeljna vrлина, ki jo hvalimo pri sodobnem človeku, je prilagodljivost.

Zahvaljujem se Špeli Ohojak za izčrpne odgovore.

Haideja Černe

Kaj je koronavirus prinesel moji družini?

Ta prispevek pišem kot mama, žena, pedagoginja, učiteljica.

V preteklih dneh se je vsakemu izmed nas življenje obrnilo na glavo. To je pri nekaterih povzročilo zaskrbljenost, pri drugih strah, spet pri tretjih paniko. In pri vseh ostalih? Morda sproščenost? Veselje? Notranji mir?

Vrtci in šole so se zaprli, prav tako številne gospodarske dejavnosti. Starši smo ostali doma s svojimi otroki. Krasno, kajne?

Odzivi na trenutno situacijo so različni. Slišim, da nekateri starši pravijo, kako naporno je doma z otroki. Da otroci nič ne ubogajo. Da so otroci sitni. Starši pa nimajo idej, kaj vse naj še počnejo, kajti otroci so naveličani vsega. A so res?

Dragi starši, sedaj je čas za vse nas in naše otroke. Čas za osnovno celico – družino. Imamo odlično priložnost, da preživljamo čas s svojimi otroki. Da jih spoznavamo. Da jih bogatimo z novimi izkušnjami; s tistimi, za katere zaradi napornega vsakdanjega ritma ni bilo časa ali smo zanje bili preutrujeni. Čas, da otrokom pokažemo, kako radi jih imamo, koliko nam pomenijo. Da jih pohvalimo. Da skupaj z njimi naredimo nekaj, kar že dolgo časa

odlagamo, ker nikoli ni dovolj časa. Da jih pocrkujemo. Naučimo nekaj novega. Predvsem pa, da jim damo občutek varnosti v nastali situaciji. Le-ta je za otroke zelo pomemben.

Varnost je občutek, ko vemo, da smo znotraj sebe mirni. Je notranje zavedanje o tem, da je vse prav in da se ne bojimo okolja ali vstopanja v odnose z drugimi ljudmi. Če pogledamo potrebe človeka, so najnujnejše osnovne fiziološke potrebe (po hrani, pijači, počitku, gibanju ...), le-tem pa takoj sledi potreba po varnosti (psihična, socialna, emocionalna varnost). "Otrok potrebuje, da ga starši varujejo, mu postavijo pravila in meje, znotraj katerih lahko varno raziskuje svoje okolje in odnose." (Kuhar, M.)

Verjemite, tudi otrokom ni lahko, njihov ritem se je spremenil, vse rutine so izginile, dnevi so drugačni. Naša naloga, dragi starši, je v tem trenutku zelo važna. Da smo ob njih, ob naših malčkih. Da jim povemo, da bo spet vse dobro. Da jim ne kažemo strahu, nismo panični in zaskrbljeni glede tega, kaj bo virus prinesel. Tega ne ve nihče. Pa vendarle, otroci potrebujejo nekoga, ki jim stoji ob strani, ki je trden, ki je njihova opora, nekoga, ki jih lahko potolaži, kadar jih je strah. Nekoga, ki jim pove, da bodo kmalu spet lahko šli na igrala, da bodo kmalu spet lahko videli prijateljčke ali stare starše. A ne sedaj. Sedaj je čas za starše. Za razvijanje in krepitev odnosa starš-otrok. Za nadgradnjo. Za tisto nekaj več.

Odnosi z otroci se ne gradijo le skozi igro, temveč skozi različne vsakodnevnne dejavnosti. Da bi razbili rutino dneva in bi otrokom popestrili dan, jih lahko vključujemo v vsakdanja opravila. Otroci zmorejo že od majhnih nog naprej sodelovati pri hišnih opravilih. Ne glede na njihovo starost. Seveda od otrok ne pričakujemo, da nam bodo samostojno skuhalo večerjo. Lahko pa jo pripravijo skupaj z nami. Tudi malčki do 2. leta

starosti zmorejo opraviti določena hišna opravila. Lahko nesejo pribor na mizo, lahko pobrišejo mizo, nesejo kaj v smeti, pomagajo nositi zloženo perilo v omare, nam podajajo ščipalke, kadar obešamo perilo ... idej je veliko. Dajmo otrokom možnost in priložnost, da si pridobijo delovne navade in izkušnje. Verjamem, da vsak izmed nas sam prej pospravi celo košaro perila, kot če to dela skupaj z otrokom, a ne gre za to. Gre za to, da pri otroku razvijamo delovne navade, zavedanje o dolžnostih in pridobivanje novih izkušenj. Veliko opravil lahko počnemo skupaj z otroki. Mislim, da si bodo otroci "čas koronavirusa" bolj zapomnili po na novo pridobljenih izkušnjah kot po tem, da ste se ure in ure igrali z njimi. Vam pa je žal ob tem zmanjkalo časa za vas same.

Pri vsem tem, dragi starši, pa je pomembno tudi to, da si znamo vzeti čas zase. Da se umaknemo, da naredimo nekaj, kar nas napolni z novo energijo in s toplino. Čas, kadar smo sami s sabo, kadar počnemo stvari, ki nas navdihujejo in dajejo smisel našemu obstoju.

In kaj je torej do sedaj koronavirus prinesel moji družini? Veliko lepih skupaj preživetih trenutkov, novih izkušenj, veliko smeha, raziskovanja, topline, ljubezni. In če me kdo vpraša – da, hvaležna sem, iz srca sem hvaležna za trenutno situacijo, ker je prinesla veliko več lepega, kot si mislimo. Ustavili smo se, nehali smo tekati po trgovinah, opravkih, telovadnicah, nehali smo obiskovati prijatelje ... obiskali smo svojo družino in pri njej ostali. Ker je lepo. Bodimo hvaležni, da smo lahko skupaj, in ta čas oblikujmo tako, da bodo naša srca še bolj bogata.

*Mateja Grudina,
univ. dipl. pedagoginja*

Vir:
aktivni.metropolitan.si/psihologija/zakaj-je-v-resnici-tako-nujno-da-starsi-otroku-nudijo-varnost/

Dobrodelni v času koronavirusa

PoceniPC.com je mlado podjetje – najstarejši član jih šteje nekaj čez 40, med sabo pa imamo tudi kar nekaj dvajsetletnikov. Stvari delamo s srcem že 11 let. V situaciji, ko je pandemija Covid-19 dodobra spremenila naša življenja, je bilo še toliko pomembneje, da smo delovali kot družbeno odgovorno podjetje.

Vedeli smo, da je veliko otrok, katerim je bila šola na daljavo onemogočena, zato smo stopili skupaj in pomagali pomoči potrebnim. Brez oklevanja smo se odzvali na objave

društev in osnovnih šol, ki so iskali prenosnike ali računalniške komplete za izposojno učencem, ki te dobrine nimajo. Delujoči prenosnik/računalnik je za šolanje od doma nujna za vse otroke.

Tako smo na izposojno predali prenosnike v **OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, OŠ Draga Bajca Vipava, Zvezo prijateljev mladine Nova Gorica in Medobčinsko društvo prijateljev mladine Ajdovščina**. Prepričani smo, da smo razveselili nekaj otrok oz. družin. Pozitivno smo presenetili

tudi družino iz Lokavca (Občina Ajdovščina), ki ji je zgorela hiša. Prenosnik smo donirali, tako da bosta srednješolka in študentka lahko obveznosti opravljali od doma.

Verjamemo, da so prenosniki prišli v prave roke. Ponosni smo na našo dobrodelnost skozi vsa leta delovanja podjetja, obenem pa apeliramo tudi na ostale, da v kriznih časih storijo enako. Družine vam bodo hvaležne.

Ekipa PoceniPC.com

Dragi otroci, starši, skrbniki!

Po dveh mesecih smo končno spet nazaj in skupaj! Naše vrtčevske enote spet preplavljajo otroški smeh, igra in veselje!

Priznati pa moramo, da zelo močno pogrešamo vas, ki še ostajate doma.

Z namenom, da malce podoživite vrtčevski utrip, vam pošljamo nekaj fotografij, ki smo jih posneli, ko smo po dolgem času spet prišli skupaj.

Uživajte v ogledu in upamo, da se vidimo kmalu.

Pošiljamo vam en lep, topel in razigran vrtčevski pozdrav!

Otroci in kolektiv Vrtca Šempeter

Spet smo v gradičku!

V sredini maja smo se po dolgih 2 mesecih končno vrnili v vrtec. Pričakovali smo ponovno uvajanje in stiske otrok, a so nas ti vsi po vrsti pozitivno presenetili. Od najmlajših do najstarejših so v vrtec prišli, kot da bi od zadnjega srečanja minil samo vikend. Sicer smo začeli z manjšimi skupinami, a vsi smo bili veseli, da smo zopet skupaj in komaj čakamo, da se nam pridružijo še ostali prijateljški.

V upanju, da bo delo kmalu teklo po ustaljenih tirnicah, vam želimo vse dobro in prekrasne

prihajajoče poletne počitnice!

Kolektiv enote Žarek

Počitniško varstvo 2020

Tudi med letošnjimi poletnimi počitnicami, ko bodo šole za kratek čas zaprle svoja vrata, bo KŠTM Šempeter-Vrtojba poskrbel za počitniško varstvo za otroke od 1. do 4. razreda osnovne šole. Varstvo bo potekalo v petih različnih terminih, in sicer med 29. junijem in 31. julijem.

Več informacij najdete na spletni strani organizatorja www.kstm-sempeter-vrtojba.si ali na telefonski št. (05) 39 38 009, kjer bo objavljen tudi tedenski program varstva.

KŠTM Šempeter-Vrtojba

Poletje na placu 2020

V KŠTM Šempeter-Vrtojba smo za poletni čas pripravili program za izvedbo Poletja na placu 2020, ki vsako leto poteka pred dvorcem Coronini in na Trgu Ivana Roba v Šempetru pri Gorici.

Kot večini nam je letos širjenje virusa povzročilo marsikatero organizacijsko težavo, ki smo jo z veliko mero dobre volje tudi rešili in pripravili srčen poletni program.

Letošnji program bomo objavili na drugačen način, in sicer na naši spletni strani www.kstm-sempeter-vrtojba.si ter Facebook strani KŠTM Šempeter-Vrtojba.

V vročih poletnih dneh bomo izvedli razne dogodke, ki bodo skrajšali brezskrbne poletne dni.

Poletje v Šempetru nam bo pričarala klapa s sosednje Hrvaške, za dobro bero smeha bodo poskrbeli stand up komiki ter gledališke komedije. Vrstili se bodo tudi razni glasbeni koncerti, kjer bo vsak našel nekaj za svoj okus.

Posebno pozornost smo kot vsako leto namenili našim najmlajšim, ki bodo lahko uživali v raznih predstavah in dogodkih, ki bodo namenjeni samo njim.

Vljudno vabljeni na plac v Šempeter pri Gorici, kjer bo tudi letos Poletje na placu 2020.

Ekipa KŠTM Šempeter-Vrtojba

Fotonatečaj Maska

Miljko Lesjak

KŠTM Šempeter-Vrtojba in zavod iManaLab sta v mesecu februarju skupaj pripravila in razpisala fotografski natečaj Maska. Na natečaju so lahko sodelovali vsi ljubitelji fotografije, ki so v času pusta in pustnih povork v objektiv ujeli kakšen nepozaben trenutek. Seveda pa so na natečaju lahko sodelovali tudi vsi tisti, ki so besedo maska interpretirali na svoj način.

Vse aktivnosti so bile planirane v marcu in aprilu, vendar jo je tudi nam zagodel virus, kar je posledično natečaj odneslo na konec meseca maja, za kar se vsem iskreno opravičujemo in prosimo za razumevanje.

Na razpis se je prijavilo 16 različnih fotografij in fotografov, ki je skupaj poslalo 69 fotografij. Tričlanska komisija, ki so jo sestavljali predstavnik KŠTM Šempeter-Vrtojba, predstavnica zavoda iManaLab in fotograf, je pregledala in ocenila prejete fotografije.

Prvo mesto je zasedel Robert Strahinjč, drugo mesto je pripadlo Katjuši Karlovini in tretje mesto Miljku Lesjaku. Ker je komisija prejela obilico vrhunskih fotografij, smo se odločili še za posebno nagrado komisije, ki jo je prejela Milena Milenković. Iskrene čestitke!

KŠTM Šempeter-Vrtojba in zavod iManaLAB bi se ob tej priložnosti rada zahvalila vsem sodelujočim na natečaju.

Od vsakega sodelujočega smo razstavili po eno fotografijo. Razstava je na ogled v Mladinskem centru Vrtojba.

Vljudno vabljeni.

KŠTM Šempeter-Vrtojba

Katjuša Karlovini

Milena Milenković

Robert Strahinjč

SNG Nova Gorica v času epidemije in po njej

SNG Nova Gorica/Peter Uhan

Matjaž Tribušon, Arna Hadžialjević, Andrej Zalesjak, Helena Peršuh, Urška Taufer

Po skorajda treh mesecih, kolikor je bil oder SNG Nova Gorica ovit v temo in so bila vrata naših dvoran zaradi zaščite najranljivejših skupin in zaježitve širjenja novega koronavirusa za javnost zaprta, smo z junijem navdušeno vstopili v nadaljevanje programa sezone 2019/2020.

12. marca 2020, ko je vlada sprejela odlok o začasni prekinitvi javnega življenja v Sloveniji zaradi epidemije Covid-19, smo sprva občutili veliko praznino; zaustaviti smo morali naše osnovno poslanstvo in se začasno posloviti od naših obiskovalcev ter ostati zaradi zdravja doma. Počivali pa nismo veliko. Odločili smo se, da bomo z našimi obiskovalci poskušali ohraniti stik na drugačen način. Na spletu in socialnih omrežjih smo javno objavljali predstave iz arhiva, igralci SNG Nova Gorica pa so pripovedovali pravljice. Med 17. marcem in 15. majem si je 32 predstav ogledalo nad 13.000 oseb, ogledi 23 pravljič pa presegajo število 4000. Presenetljiva statistika ogledov nas navdaja z občutkom, da smo na pravi poti. S temi optimističnimi občutki smo začeli zadnje poglavje letošnje sezone.

Dvorani smo prilagodili priporočilom in zahtevam, ki jih je izdal NIJZ, z omejenim številom sedežev in z vso odgovornostjo do ranljivih skupin. Vse naše moči smo usmerili v izpeljavo čim več načrtovanih domačih in gostujočih predstav, da bi lahko v največji meri izpolnili začrtano abonmajsko ponudbo te sezone. Uvodni "pokoronski" teden po preklicu epidemije koronavirusa v Sloveniji v juniju smo začeli z dvema gostujočima predstavama, eno plesno in drugo gledališko, ter z otroško predstavo Lutkovnega polžka. Ustvarjalna ekipa z izraelskim režiserjem Yonatanom Esterkinom je od 25. maja 2020 nadaljevala s študijem zadnje uprizoritve te sezone Jakiš in Pupče Hanoha Levina, ki je bil sredi marca zaradi izbruha epidemije prekinjen. Zadnje premiero te sezone smo imeli v četrtek, 18. junija 2020, na velikem odru. Trenutne razmere ne dopuščajo, da bi dokončali

uprizoritev Evropa, mati mila, zato je predstavljena na september, podobno kot še nekatere večje gostujoče predstave.

V poletnih mesecih SNG Nova Gorica načrtuje s svojimi predstavami obogatiti kulturni utrip mesta. Nekatere otroške in mladinske predstave ter domače predstave za odrasle bo izvedlo na prostem v središču mesta ali na gradu Kromberk. V začetku julija se napoveduje tudi obisk vseslovenskega mednarodnega festivala uličnega gledališča Ana Desetnica. Datumi in predstave bodo objavljeni na spletni strani ter socialnih omrežjih SNG Nova Gorica.

Navkljub posebnim razmeram, ki so vladale v tem času, smo ohranjali visok ustvarjalni in delovni elan in se še posebej trudili pripraviti vznemirljivo novo abonmajsko sezono. Usklajevanje in oblikovanje gledališke sezone 2020/2021 sta se zaradi negotovih razmer, ki vladajo v tem času, podaljšala v pomladni čas. Spomladanski vpis pa smo morali prestaviti v drugo polovico avgusta.

V tem času smo se v gledališču veselili tudi nagrade, ki smo jo prejeli na 10. primorskih gledaliških nagradah tantadruj; na spletni razglasitvi nagrad 19. maja je tantadruj za predstavo v celoti šel v roke ustvarjalni ekipi predstave Šest oseb išče avtorja Luigija Pirandella, ki jo je režiral Paolo Magelli.

Blagajna gledališča sedaj deluje po ustaljenem urniku, vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00 ter uro pred predstavo. Informacije: (05) 335 22 47, blagajna@sng-ng.si.

Prisrčno vabljeni v našo družbo.

Metka Sulič za SNG Nova Gorica

SNG Nova Gorica/Peter Uhan

Kristijan Guček, Blaž Valič

Vsako leto, 26. aprila, se krajanje Šempetra, Vrtojbe, Bukovice in Volčje Drage zberemo na Sv. Otu. S polaganjem venca, kulturnim programom in prižigom kresa počastimo **dan upora proti okupatorju in praznik dela – 1. maj**. Letos to žal ni bilo mogoče. Kljub temu se je delegacija Krajevnih organizacij ZB za vrednote NOB Šempeter, Vrtojba in Bukovica – Volčja Draga sestala na Sv. Otu. S polaganjem venca, s prižigom svečke in z minuto molka smo počastili spomin na žrtve fašizma in nacizma. Sveče in cvetje smo položili tudi na vse druge partizanske spomenike v našem kraju.

Dragica Mavrič, predsednica KO ZB za vrednote NOB Šempeter pri Gorici, foto: Majda Nemeč

Mešani pevski zbor "Ciril Silič" iz Vrtojbe praznuje v letošnjem letu 75. obletnico neprekinjenega delovanja. Pevske priprave na praznovanje pa je, tako kot drugim zborom, prekinila koronakriza. Vendar ne povsem. Naš zborovodja Silvan Zavadlav prihaja iz Štandreža v Italiji, zato smo se pevci odločili, da se po virtualnem sodelovanju spet srečamo v živo, in sicer na Trgu Evrope v Novi Gorici. V nedeljo, 31. maja 2020, smo se tako zopet zbrali pevci na slovenski strani ter naš zborovodja na italijanski – trg je prevzela pesem. Pridružil se nam je precej prijateljev zbora, pa tudi mimoidočih z obeh strani meje.

A. Ternovec, foto: B. Blažica

Tudi v spomladanski številki našega Glasila so se križankarji zelo izkazali. Med 21 prejetimi križankami so tokrat imele srečo: **Katjuša Rabzelj, Ivana Kavčič in Sonja Gorkič**, ki so po pošti prejele čudovite darilne bone Kozmetičnega salona Naj. V poletni številki vas ponovno čakajo izjemne nagrade, tokrat vas bo nagradilo podjetje **Evitas**. Vašo križanko pričakujemo v našem nabiralniku do **7. avgusta 2020**.

Uredništvo

Erzetich, podjetje iz Vrtojbe, ki butično izdeluje slušalke in ojačevalnike zanje, je izdalo glasbeno kompilacijo, posneto na pozlačen CD avdiofilске kvalitete, poimenovano **Gold**. S tem želi podjetje prispevati k prepoznavnosti izjemnih mednarodnih neodvisnih glasbenikov ter avdiofilom ponuditi vrhunsko glasbeno in zvočno doživetje. Skladbe, katerih žanri segajo od popa, rocka, bluesa do new-agea, so premišljeno postavljene v sekvenco, ki sicer tako raznolike stile poveže v smiselno in homogeno celoto. Glasbo za kompilacijo je posodilo dvanajst neodvisnih glasbenikov, med katerimi petkratni dobitnik nagrade grammy in nominiranka za isto nagrado. Kompilacija je **neprofitno** prodajana na spletni strani www.erzetich-audio.com za 10 EUR, s čimer so pokriti samo stroški izdelave, pakiranja in poštne.

BE

**“Letenje ni moja služba,
je moj način življenja.”**

Nejc Faganelj je priznani pilot in inštruktor letenja, pozna ga praktično celotna Slovenija. Za letenje ga je navdušil oče Valter, očitno pa so se “letalski” geni prenesli tudi na Nejcovi hčerki, saj tudi oni dve komaj čakata, da ju bo tata spet odpeljal med oblake. Velik uspeh je dosegel na državnem tekmovanju, preberete pa si lahko tudi o posebnem izzivu, ki ga je opravil 6 let nazaj. Posnetek tega izziva je na spletu postal prava svetovna uspešnica.

Morda bi ustrelili v prazno, če bi dejali, da vas za letenje ni navdušil oče?

Točno tako. Letenje sem občutil že kot dojenček, saj so me prvič dali v letalo, ko sem imel približno 6 mesecev. Celo življenje sem preživel na letališču, kjer je oče letel in me zraven še poučeval. Razmerje z očetom je bilo vedno zelo dobro in kolikor se je le dalo, sem čim več časa preživel z njim, tudi ko sem bil starejši. Bistvo tega, kar mi je on dal, je, da mi je pokazal, s čim se ukvarja, ampak to nisem imel za nekaj, kar sem moral početi. Vidim tudi pri svojih otrokih, da če otrok to sprejme, si ponosen, nikoli pa tega ne moreš nekemu vsiliti. Oče mi je letenje dal v kri.

Že skoraj od rojstva ste povezani z letenjem. Se nikoli niste bali višine?

Ne spomnim se, da bi mi višina kadarkoli delala težave. Mislim, da mi je bilo prirodno. V zraku se dobro

počutim, lahko rečem, da sem tam doma. Zavedam se, da imam zelo lep poklic, ki ni vsakdanji.

Kaj občutite, ko ste med oblaki?

Težko povem. Nekateri rečejo, da občutijo svobodo. Da, res je svoboda, ko pred seboj vidiš široko prostrano nebo, te občutke je težko opisati. Pisatelj Richard Bach je dejal, da se ne da zlahka opisati, kar mi občutimo med letenjem. Tudi jaz svojim prijateljem rečem, naj pridejo z mano in bodo to občutili sami. Letenje ti da neko širšo perspektivo. Tega v avtu ali na motorju ne boš občutil. V zraku se počutim predvsem umirjenega. Veliko ljudi me vpraša, kako sem lahko med letenjem tako umirjen. Preletel sem pol sveta, videl skoraj vse kontinente, toda vsakič, ko se vrnem domov, si rečem, kako lepa je ta naša Slovenija. Ljudje pri nas se premalo zavedajo, kakšne lepote premore ta naša mala dežela. Meni se iz zraka zdijo fenomenalni že Vrtojbensko-biljenski griči.

eksperimentalnih testnih pilotov v Sloveniji. Kaj to sploh pomeni?

Eksperimentalni testni pilot preizkuša prototipna letala, ki nimajo še nobenega certifikata. Neko podjetje si izmisli model letala, ki prej še nikoli ni letelo po svetu. Mi potem ta letala testiramo in ugotovljamo, ali se letalo obnaša po predvidenih in izračunanih karakteristikah. Pri tem se ne moremo ravnati po drugih letalih, saj je vsako novo letalo edinstveno. Jaz sem eden redkih na svetu, ki je na primer letel v električnem letalu na vodikov pogon. Moja glavna naloga je, da letalo spravim v zrak in ga skupaj z razvojnim oddelkom pripravim, da je varno za uporabo.

Katere vrste letal vse testirate?

Testiram letala do maksimalne vzletne teže dve toni in pol. Imam posebno licenco oziroma pooblastilo, da lahko to opravljam. Sicer obstaja tudi šolanje za testne pilote, ki pa je

izredno draga zadeva. Na ta šolanja te pošiljajo večinoma vojske in velike korporacije. Dejansko to ni potrebno, če ne testiraš večjih letal.

Katere tečaje mora opraviti nekdo, ki želi postati eksperimentalni testni pilot?

Pogoji so, da mora tisti, ki si želi to postati, biti inštruktor letenja, imeti mora akrobatsko dovoljenje in izkušnje s testiranjem produkcijskih testnih letal vsaj 2000 ur. Jaz pa sem v zraku preživel več kot 10.000 ur.

Kakšna šola pa je potrebna za nekoga, ki bi rad postal zgoj pilot?

Ključna je tehnična izobrazba. Jaz nimam prave izobrazbe, saj sem po končani srednji šoli že začel delati na Pipistrelu, kjer so ugotovili, da imam pravi občutek za testiranje letal. Obstaja pa tudi šolska verzija, da poleg letenja opravljaš še univerzitetne obveznosti. Pri tem je pomembno, da imaš licence in pooblastila, da lahko letiš.

Velik uspeh ste dosegli na državnem tekmovanju ultralahkih letal. Kaj vam pomeni ta uspeh?

Ta uspeh pomeni, da sem izkušnje, ki sem jih pridobil, dokazal na državnem tekmovanju. Sem zelo vesel, da mi je uspelo. Letos sem bil državni prvak, pred tem sem dosegel 3. mesto. To je potrditev, da sem na pravi poti. Znam se soočiti z nalogami, ki se tičejo navigacije in sodelovanja s posadko. S pravo taktiko in skupnimi močmi se da na zelo enostaven način priti do uspeha. Jaz praktično živim v letalu, saj preletim med 600 in 700 ur letno. Sem bolj vaje letala kot avta, v avtu je večja verjetnost, da bom storil kakšno neumnost. Je pa bilo to tekmovanje nekaj posebnega, saj se je šlo za boj med očetom in sinom. Oče je bil letos drugi, borila sva se med seboj, kdo bo boljši, tako da je že skoraj preraslo na osebno raven.

Bralci bi zelo radi brali zgodbo, ko je kolega z zmajem pristal na krilu vašega letala.

6 let nazaj, mislim da 6. maja, je bivši Red Bullov atlet in profesionalni letalec z zmajem Matjaž Klemenčič prišel na to idejo. Ko je razmišljal, s kom bi to izvedel, se je spomnil name, jaz pa nisem kaj dosti razmišljal in sem na izziv takoj pristal. Približno pol leta sva porabila za načrtovanje in pripravo, bila pa sva prva na svetu, ki sta to udejanjila. To je bil eden mojih največjih stresov v življenju. Imeli smo celo ekipo snemalcev, z Matjažem sva vedela, da bo velik izziv. Ko vidiš, da nekdo z zmajem leti blizu tebe, te zalije adrenalin. Tu prostora za napake ni, saj lahko človeka poškoduješ. Ko sva zvečer končala in ko so naju vprašali, če bi ponovila, sem takoj rekel, da ne.

Posnetek tega izziva je bil objavljen na spletu in je obšel svet.

Video so ljudje zelo dobro sprejeli, je pa res, da je dogodek posnela medijska hiša. Oni so morali verjeti v ta projekt, sicer se sploh ne bi začeli pripravljati. Okrog nas so bili sami profesionalci.

Imate ženo in dve hčerki. Tudi njih odpeljete kdaj z letalom?

Seveda. Vsako peljem posamezno, kdaj pa uspe, da gremo vsi štirje skupaj. Hčerki uživata, zgleda, da sta dobili moje gene. Zelo sem srečen, ko me prideta vprašat, kdaj ju bom spet peljal. V zadovoljstvo mi je, da jima na nevsiljiv način pokažem, kaj delam, in da razumeta, da je to del

mene. Letenje ni moja služba, je moj način življenja.

Ste v zadnjem času zaradi karantene leteli manj kot ponavadi?

Ni se veliko poznalo. Mogoče so bile kakšne zamude zaradi ekipe, saj ko človek leti, ni sam, ampak ima za seboj celotno ekipo, organizatorje in inženirje testnega letenja ter proizvodnjo. Ampak nismo bili zaprti, delali smo normalno. Edino, čemur se moramo prilagoditi, je vreme. V Ajdovščini je veliko burje, izogibati se moramo tudi dežju in slabi vidljivosti.

Za zadnje vprašanje se malo igrava jasnovidca. Do kdaj boste leteli?

Do smrti (smeh). Kdaj se vprašam, ali res moram iti nazaj v zrak, saj imam tega dovolj in nočem videti letala en mesec. Potem sem en teden na tleh in me začnejo srbeti prsti, pa se vprašam, kdaj bom šel med oblake. Dokler mi bo zdravje dopuščalo, da bom fizično in psihično sposoben, bom tudi letel.

Kenny Jan

Roman Gorkič o izdelovanju podvodnih pušk

Na pot izdelovalca podvodnih pušk sem stopil, izhajajoč iz svoje narave. Od vedno sta me namreč pritegovala potapljanje na dah in podvodni ribolov. V začetku sem si puško za podvodni ribolov kupil, vendar mi ni nudila tistega stika lovca z orožjem, kot sem ga želel. Tako je začela zoreti ideja, da bi si izdelal puško, pisano na mojo kožo. Kljub začetnim dvomom, kako bom to izpeljal, sem se vrgel na poizvedovanje, lov za informacijami in materiali. Želja, da bi z lastnoročno izdelano puško sam ujel ribo in z njo pogostil družino in prijatelje, je bila dovolj velik motiv, da se podam v zastavljeno. Po skrbnem načrtovanju oblike puške, preučevanju primernih materialov, upoštevanju nasvetov in potreb podvodnih lovcev je bila izdelana prva podvodna puška Seasilence. Sledilo je osem prototipov različnih oblik in dolžin (OSA 50, OSA 75, OSA 90, OSA 115, OSA 135).

Puške so izdelane iz počasi rastočega burmanskega tika, povezovalna

sredinska letvica pa je iz domačega jesena. Uporaba električnih orodij je bila minimalna, poudarek je na ročni obdelavi. Vsaka OSA je unikatni izdelek, ki ga pred vlago in zajedavci ščitita dva nanosa kristalne smole, sijaj pa mu daje trinajst plasti dvokomponentnega laka. Ročaji pušk so izdelani anatomsko, kar omogoča lažje in hitrejše premikanje puške v vodi. Za popolno prilagodljivost dlani puškinemu ročaju so ti izdelani po meri dlani posameznika. Končani obdelavi oblike puške sledi namestitev elastik, mlinčka, sprožilnega mehanizma in vrvice. Vsak zaključen izdelek je lastnoročno preizkušen tudi v bazenu.

Več o mojem delu in dodatne informacije o puškah dobite na naslovu info@seasilence.si.

Roman Gorkič

Imunski sistem

Smo v času, ko nas oblegajo virusi in skrb za zdravje. V življenju ob različnih priložnostih slišimo: "Želim ti, da ostaneš zdrav/-a." ali "Na zdravje!". Velikokrat izrečene besede, ki se jih premalo zavedamo. V tem tempu življenja samo hitimo in izpolnjujemo različne naloge. Prevečkrat pozabimo nase, na naše telo in našo dušo. Pozabimo, kdo smo in kam gremo.

Kar naenkrat nas ustavi koronavirus. Življenje se ustavi. Čas je za pogled vase in razmislek. V ospredju je največ govora o zdravju, ki pa ni tako samoumevno, kot se nam zdi. Odvisno je od našega načina življenja, od našega počutja, prehranjevanja, početja, naših navad in nenazadnje tudi od našega mišljenja. Odvisno je tudi od našega imunskega sistema, ki ga zadnje čase tako radi omenjamo. Ta sistem je sestavljen iz različnih celic, kjer ima vsaka svojo nalogo, da izloči vse slabo iz telesa. Za vzdrževanje le-tega lahko poskrbimo z uživanjem vitaminov in mineralov ter zdrave prehrane, z ohranjanjem higiene, z dobrim spancem, s pravilnim dihanjem in tudi z gibanjem.

Predstavljamo vam vajo, ki jo lahko izvedete doma in ima veliko pozitivnih učinkov na telo.

Stojalo za ramena ali sveča

Ležite na hrbet z zgornjim delom hrbta na trdo zloženi odeji. Glava počiva na preprogi, zato se odeja konča v votlini vratu. Noge so bodisi iztegnjene (težje) ali kolena upognjena. Roke so poleg telesa navzdol z dlanmi. Ko izdihnete, potisnete spodnji del hrbta v tla, medtem roke in dlani potisnete v tla. Zvijte noge nad glavo in uporabite zagon, da boke dvignete navzgor od tal. Težo pripeljite do zgornjega dela hrbta in ramen. Upognite komolce in dlani položite na hrbet za oporo. Noge iztegnite proti stropu, komolca povlecite enega proti drugemu in roke potegnite navzgor po hrbtu proti zgornjemu delu hrbta, da pomagata hrbtenici od tal. Stegni rahlo potegnite eno proti

drugemu in imejte večino teže v zgornjem delu hrbta in rokah. Sprostite obraz in grlo, zazrite se v prsi in usmerite dih proti trebuhu. Lahko začnete tako, da ostanete v tej pozi 30 sekund in si po želji podaljšujete čas.

Če želite prenehati, spustite noge proti tlom do približno 45-stopinjskega kota. Nato počasi in previdno spustite hrbtenico nazaj na tla z upognjenimi kolena. Počasi postavite noge na tla.

Ta poza naj bi spodbudila dobro prekrvavitev, pomirila živce, zmanjšala depresijo in simptome tesnobe, olajšala utrujenost in izboljšala imunsko delovanje. Prinaša harmonijo telesu in umu. V kolikor pa imate težave s poškodbami vratu ali z menstruacijo, te vaje ne izvajajte.

Če pogledamo z vidika ajurvede, starodavne zdravilske tradicije, ima ta poza še več pozitivnih učinkov, kot so: deluje na ščitnico, razteza ramena in vrat, krepi noge in gluteus, zmanjšuje nespečnost, pomiri živce, zmanjšuje slabo dihanje, zmanjšuje simptome v menopavzi, zmanjšuje utrujenost in nespečnost, deluje proti hemoroidom in bolečinam v črevesju.

Optimalno gibanje, dihanje, primerno uživanje tekočin ter skrb za vsakodnevno izločanje zvenijo preveč enostavno, a so osnovni gradniki našega zdravja. Dober imunski sistem je tako produkt optimalnega stanja ter tudi posledica vnosa kvalitetnih zdravih snovi in vsebin v telo in um.

Ostanite zdravi.

Hiša rekreacije

Bala Vrtejbe

Kot vsako leto bo tudi letos Bala Vrtejbe v sklopu Boreljade. Letos bomo prvič organizirali kar tri tekme. Najprej se bodo pomerili otroci do 10 let, sledila bo tekma otrok do 15 let in

nato še tekma vseh tekem med Gornjo in Dolnjo Vrtejbo. Tisti, ki bi radi sodelovali na Bali Vrtejbe in na pripravljalnih tekmah, lahko kontaktirajo Gregorja na 040 352 803 ali Kennyja na 040 686 200. O datumu in uri dogodka boste pravočasno obveščeni, sledite tudi naši skupini na Facebooku Bala Vrtejbe.

Gregor Černe

Ponovno v septembru!

Poleg ostalih nagrad bo med vsemi udeleženkami Roza dirke Društvo Gas Vrtejba izbralo 8 srečnic, ki se bodo lahko udeležile tečaja varne vožnje v AMZS centru varne vožnje.

Udeležba bo brezplačna.

B4X POKAL 2020

B4X pokal je tekmovanje v kolesarskih dvobojih, ki je v prvi vrsti namenjeno NAJMLAJŠIM KATEGORIJAM, seveda pa so dobrodošli tudi izkušeni kolesarski mački. Za udeležbo na tekmovanju **NE POTREBUJETE TEKMOVALNE LICENCE**, zato se ga lahko udeležite tudi ljubitelji kolesarstva, ki sicer ne tekmujete.

DES FLES

Kategorije:
U7 - U9 - U11 - U13 - U15 - U19 - Elite - Masters (nad 30 let) - Dekleta

Prijave:
Prijavnino plača tekmovalac na dan tekmovanja ali prevzemno štarino štetilke. Cena ob predložitvi je 10€, brez predložitve pa 15€. Ob prijavi je potrebno priložiti licenco ali pa veljaven osebni dokument.

LICENCA NI POTREBNA IN NI POGOJ ZA NASTOP NA TEKMI.

Prijave možne na spletni strani: **PRIJAVIM.SE** in na dan tekmovanja.

4.7.2020

Športni park Šempeter pri Gorici

16:00-17:00 Prijave in prosti trening
17:00-18:00 Uradni trening
18:00-20:00 Tekmovanje
20:30 Podelitev

www.desfles.si

ROZA DIRKA

LADIES RACE 2019

Samo za dekleta!

AMZS

DRUŠTVO GAS VRTEJBA

Dirka za dekleta na kartodromu v Vrtojbi.
Info na www.drustvo-gas.si

BREZPLAČNA UDELEŽBA V SEPTEMBRU

Potep po Zahodni Ameriki

Amerika. Od nekdanjega sinonima za obljubljen deželo, pobeg v boljše življenje. Ta ogromna dežela je raznolika tako geografsko in kulturno kot etnično in versko. In če nas po eni strani osupnejo velika mesta, v katerih spoznamo blišč in bedo Amerike, lahko po drugi strani odkrivamo čudovito ohranjeno naravo v narodnih parkih ameriškega Zahoda. Če potujete v lastni režiji, je najboljša izbira za raziskovanje najem avtomobila.

Los Angeles

V tem mogočnem mestu nas že ne poti z letališča v nastanitev s hriba pozdravlja napis Hollywood. V tem predelu mesta angelov se morate nujno sprehoditi po pločniku slavnih, kjer imajo le-ti svoje tlakovane zvezde. Po aveniji se raztezajo približno 2 kilometra. Vmes lahko pokukate še v Kodak Theater, kjer vsako leto poteka podelitev oskarjev (ob našem obisku mesta je bil žal zaprt), potem pa se zapeljete še skozi najdražjo nakupovalno ulico na svetu Rodeo Drive. Na znameniti Beverly Hills lahko greste v lastni režiji, še bolj zanimivo pa je, če na ogled greste z mini busom, kjer vam lokalni vodič za vsako vilo pove, kdo od slavnih ljudi živi v njej. Ja, prav poseben je občutek, ko si pred domom Jennifer Lopez ali Michaela Jacksona.

Da ni vse le blišč, pa lahko vidite, ko se sprehajate po losangeleških ulicah, kjer je polno umazanije in brezdomcev. Izjemno doživetje je tudi obisk studiev Universal Studios, kjer so snemali razne svetovno znane filme in serije. Stavbe in scene so še vedno postavljene, zato imate občutek, kot da ste del igralske zasedbe. Vstopnina je visoka, približno 100 EUR na osebo, vendar se jih res izplača videti, poleg tega pa je tam veliko zabavišnih atrakcij, zato si za obisk in zabavo vzemite cel dan.

Iz Los Angelesa smo se odpravili proti San Franciscu. Ker smo imeli svoj avtomobil, smo si dneve planirali sproti, saj smo se v zanimivejših krajih ustavili za več časa, nekatere znamenitosti pa si ogledali bolj mimobežno. Obiskali smo plažo Santa

Monica, nato pa se do San Francisca vozili ob obali Atlantika. Znano obmorsko mesto je še Santa Barbara, na poti pa je veliko manjših krajev, v katerih lahko prenočite. Med vožnjo lahko občudujete neskončen Atlantski ocean ali neskončne nasade raznega sadja in zelenjave – artičoke, jagode, buče ... Izjemno sladke jagode lahko vsakih nekaj kilometrov kupite kar ob cesti, res jih je veliko.

San Francisco

Velja za eno najlepših ameriških mest, poseben čar pa mu dajejo znamenite viktorijanske hišice. Izjemen pogled na mesto je na razgledni točki Twin Peaks, od koder vidite tudi slavni most Golden Gate. Po hribovitih uličicah se morate zapeljati s tramvajem, oglejte si tudi Lombard Street, najbolj zavito ulico na svetu, ki se obdana s cvetjem vije strmo navzdol. Najbolj oblegan pomol v San Franciscu nosi številko 39. Pier 39 je znamenit tako po trgovinah in restavracijah kot tudi po tjušnjih, ki tam prebivajo. Za konec pa lahko obiščete še zloglasni zapor Alcatraz na otoku Alcatraz Island, kjer je bil zaprt tudi Al Capone, danes pa je to muzej z vodenim ogledom. Nanj pridete z ladjo, rezervacijo pa si uredite vnaprej, saj je gneča kar velika.

Pot smo nadaljevali v Napa Valley, ki je z brezmejnimi vinogradi svetovno znana vinorodna regija, naslednji dan pa smo raziskali nacionalni park Yosemite. Tu lahko vidimo mogočno granitno skalo El Capitan, ki je eno izmed najbolj priljubljenih plezališč na svetu, in nasade starih orjaških sekvoj, ki so najvišja in najdlje živeča bitja na Zemlji. Nacionalni park Death Valley je puščavsko območje, kjer leži najnižja točka Severne Amerike (86 metrov pod morsko gladino). Velika kotanja, imenovana Badwater, je znana po poljih soli, ki jih poredko – ob močnih padavinah – preplavi jezero. Do parka vodijo kilometre dolge prostrane poti, ki jim ni videti konca, med vožnjo pa vas bodo spremljali redko grmičevje, puščavske sipine in visoke temperature. Hkrati so to kraji neverjetne lepote, predvsem zaradi številnih skal, ki se v različnih urah dneva obarvajo v čarobne barve. Na poti v Las Vegas smo si ogledali še Calico Ghost Town, kjer doživite pravi Divji zahod; stavbe in okolica vas preslikajo v leto 1880.

Las Vegas

Mesto igralništva in svetovna prestolnica zabave zaživi s sončnim zahodom. Polne ulice, glasba, poulični umetniki, igralnice, zabave, koktejli ... Vse, kar si predstavljamo pod "Las Vegas", pa je praktično le ena ulica, imenovana Strip, dolga 4 kilometre. Vse ostalo je le navadno mesto sredi puščave. Tu lahko pred enim izmed razkošnih hotelov doživite prelep ples fontan, zanimiv

je tudi ogled mest v malem – Pariz, Benetke, Rim ... Zapeljete se lahko z dvigalom v obliki stekleničke Coca-Cole ali prenočite v katerem izmed luksuznih hotelov zanimivih oblik – egipčanska piramida, pravljичni grad ... Obisk igralnice je v Las Vegasu nepogrešljiv. Kot povsod v Ameriki je tudi tukaj hrana (pa tudi vse ostalo) draga, razen če želite vsak dan obiskati McDonald's, ki ga najdete na vsakem koraku.

V bližnji okolici mesta si lahko ogledate Hooverjev jez – hidroelektrični jez, kjer ogromna pregrada betona zamejuje reko Colorado. Je pravi tehnološki čudež, po katerem se lahko sprehodite. Nepozabna izkušnja je tudi pot Route 66, po kateri se lahko zapeljete. Cesta, ki je bila zgrajena v letu 1924, velja za prvo vseameriško asfaltirano cesto, ki je povezovala vzhod z zahodom. Magično stvaritev narave vidite v kanjonu Antelope, ki so ga izdolbli

tisočletni vetrovi in hudourniške poplave. Skozenj pronicajo sončni žarki in ustvarjajo prekrasne barve – še posebej ob poldnevu, ko je sonce najvišje, zato je vstop v teh urah dražji, ampak vreden je bil vsakega dolarja! Piko na i potovanju pa doda ogled enega in edinega Grand Canyon, ki je tako ogromen, da se, ko opazuješ vse te dimenzije, počutiš čisto majhnega. Kako je sploh mogoče, da reka ustvari nekaj takega. Je kot narisana, pogled se ti zdi nerealen. Razteza se v vsej svoji lepoti.

Zvezne države Kalifornija, Arizona, Utah in Nevada so nas popolnoma prevzele in z veseljem bi se še kdaj vrnili tja ... raziskovati nove čudovite koččke Amerike, ki jih je zagotovo še veliko.

Nika Birsa

Cepljenje psov proti steklini

Tako kot mi so bili tudi naši hišni ljubljenci v karanteni in kar nekaj nas je bilo takih, ki smo imeli v tem obdobju obvezno cepljenje psov. Sprva nismo vedeli, ali bomo sploh lahko šli do veterinarjev ali ne, vendar so se stvari tako uredile, da smo lahko cepljenje opravili brez večjih težav.

Kot morda že veste, je cepljenje proti steklini v Sloveniji zakonsko obvezno. Po novem Pravilniku za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje stekline se cepi pse prva tri leta enkrat na leto, nato pa po navodilih proizvajalca, to je na 2 oz. 3 leta. Pes mora biti prvič cepljen po 3. mesecu starosti. V primeru, da se cepljenje zamudi le za en dan, se to smatra kot prekinitev in je treba psa ponovno cepiti enkrat letno 3 leta zapored. Prav to me je med sam karanteno zaskrbelo, saj sva z mojim kužkom imela cepljenje ravno v tem obdobju – in nisva bila edina.

Ob vrsti ukrepov in omejitev med samo epidemijo so bili sprejeti tudi številni ukrepi na področju veterine, ki so prinašali spremenjene delovne čase in drugačne protokole pri naročanju in obisku veterinarskih ambulant. Roki za izvedbo cepljenja v tem obdobju niso veljali. Skrbniki psov, ki v času epidemije niso cepili psa, morajo zagotoviti, da bo pes cepljen najkasneje v roku enega meseca po datumu razglasitve konca epidemije. Na Veterini Gorica v Kromberku pa ste tudi v času epidemije lahko cepili vašega kužka, tako kot sem to storila

tudi jaz brez kakršnih koli zapletov.

Steklina je zelo nevarna virusna bolezen sesalcev, ki se prenaša z ugrizom okužene živali, saj se virus izloča s slino. V organizem lahko virus vstopi tudi preko poškodovane kože ali sluznice. Več o sami bolezni nam je povedal dr. vet. med. Leon Koršič iz Veterine Gorica: "Steklina je virusna bolezen toplokrvnih živali in tudi človeka. Prenáša se predvsem z ugrizi, lahko pa tudi preko prask in sluznice dihal. Zadnji primer stekline v Sloveniji je bil leta 2013 pri kuni in izkazalo se je, da je bil cepilni sev, ki je prišel iz vabe, ki jih polagajo po gozdovih. Sicer Slovenija velja za prosto stekline od leta 2016, ampak je na vzhodu Evrope in v Aziji še vedno prisotna. Bolezen je smrtonosna. Prizadene centralni živčni sistem. Kaže se z različnimi znaki, kot so vročina, glavobol, vznemirjenost, halucinacije, živčnost, bolečine. Kot zanimivost naj povem, da letno umre približno 55.000 ljudi zaradi stekline in to pretežno otroci. Mi se najpogosteje lahko okužimo od obolelega psa ali mačke (urbana oblika okužbe), lahko pa tudi od krave, miši, ovce, konja, praktično od vseh toplokrvnih živali."

Ja, kot vidite, steklina ni hec, čeprav je pri nas praktično skoraj ni več. Zatorej ne pozabite cepiti vaših živali. Veterina Gorica enkrat letno cepi pse tudi po vaseh; letos so cepljenje izvajali v začetku marca – sledite objavam in obvestilom o cepljenju psov po vaseh, sicer pa jih le obiščite, saj bodo za vaše ljubljence lepo poskrbeli.

Lara Soban

 VETERINA
GORICA
d.o.o.
PRI HRASTU 18, 5000 NOVA GORICA SLOVENIJA

Empatija, optimizem, ponos in zadovoljstvo med zdravstvenimi delavci v času koronavirusa

Negotovost, strah, jeza, nestrpnost so bili občutki, ki so se ob pojavu pandemije svetovnih razsežnosti pojavili tudi med nami, zaposlenimi v Zdravstvenem domu Osnovno varstvo Nova Gorica. Javno življenje se je ustavilo. Vendar ne za nas. Zavedali smo se, da se bomo morali prilagoditi popolnoma novim razmeram.

Spremenjena sta bila celoten režim in narava našega dela. Odločitve so morale biti hitre. Zaposleni smo se morali temeljito pripraviti na delo v posebnih razmerah, ki ga je še dodatno preoblikovala uporaba obvezne varovalne opreme. Poleg vzpostavitve vstopne točke za osebe s sumom na Covid-19, je bilo treba organizirati tudi nove trižne time, ki so skrbeli za dodaten pregled posameznika ob vstopu v našo ustanovo, in sicer z namenom zagotoviti varnost uporabnikov in zaposlenih.

Pomembni so bili strokovno sodelovanje, povezanost in organizacija vseh dejavnosti za čim boljše zadovoljstvo uporabnikov in vseh zaposlenih. Ljudje smo si različni in se v danih situacijah različno odzivamo, vendar smo se zavedali, da lahko le z dobrim sodelovanjem in delovanjem za isti cilj pripomoremo k zaježitvi širjenja koronavirusa. Istočasno nismo pozabili na naše temeljno poslanstvo – krepitev zdravja, nego in oskrbo tistih, ki to potrebujejo.

Empatija, optimizem, ponos, zadovoljstvo, solidarnost in pogum so občutki, ki nas kljub nastali situaciji vedno vodijo k ohranjanju spoštovanja posameznika, njegovega življenja, dostojanstva in človekovih pravic, na katere ne smemo nikoli pozabiti.

V veselje nam je, da smo v teh težkih časih z opravljanjem svojega poslanstva lahko pomagali tako posamezniku kot celotni družbi.

*Barbara Lemut,
fizioterapevtka v Centru za krepitev
zdravja Nova Gorica*

Ozara Slovenija – enota Nova Gorica s podporo tudi v času epidemije

Duševno zdravje prebivalcev Slovenije je v času epidemije bolezni Covid-19 in v času gospodarske krize šibkejše in bolj ogroženo. To lahko pripisujemo osamljenosti v času izolacije, stresu in strahu zaradi nevednosti in negotovosti, brezposelnosti in posledično revščini. Za pomoč ljudem v stiski je treba povezati različne sektorje in službe.

Obdobje epidemije koronavirusa je postavilo pred izziv tudi nevladne organizacije na področju socialnega varstva. Ozara Slovenija – enota Nova Gorica deluje na področju duševnega zdravja. Naši programi temeljijo na individualnem načrtovanju ter predstavljajo pomemben segment pri celoviti obravnavi oseb s težavami v duševnem zdravju. Ponujamo programe samopomoči in preživljanja prostega časa, preventivne aktivnosti, založniško dejavnost, izobraževanja.

V času karantene so se pojavile različne težave, ki so jih privedli izolacija, zmanjšanje socialnih stikov ter negotovost in strah pred okužbo. Iz tega izhaja povečana nagnjenost k depresiji, samomorom, zlorabi psihoaktivnih snovi (alkohol, droge), nasilju v družinah.

Ljudje se različno odzivamo na spremembe. Strah pred neznanim povzroča negotovost in stisko. V primeru, da ta strah zanikamo oziroma se z njim ne soočimo, lahko privede do resnih duševnih težav. Na Ozari Slovenija že vrsto let nudimo oporo občanom, ki se soočajo s težavami, do katerih so prišli v težkih življenjskih okoliščinah.

Naj poudarimo, da duševno zdravje pomeni mnogo več kot le odsotnost duševne bolezni. Duševno zdravje se oblikuje v družinah, šolah, na delovnih mestih.

Zelo pomembna je celostna obravnava zdravja. Namen podpore je preprečevanje stisk, ublažitev akutnih stisk ter zmanjševanje stresa in dostopa

do nadaljnje obravnave, če je bila ta potrebna.

Zavedamo se, da sta temeljnega pomena sodelovanje in povezovanje z ostalimi organizacijami v lokalni skupnosti z namenom nudenja strokovnih storitev, ki so namenjene preprečevanju in blaženju stisk.

V tem obdobju je izrednega pomena tudi solidarnost med občani. Težave posameznika so težave vseh, ki se znajdejo v enakem položaju. Ljudje, ki so pripravljeni pomagati sočloveku, posameznika ne prepuščajo usodi, ampak skupaj soustvarjajo rešitve. Solidarni ljudje torej skrbijo drug za drugega. S tem seveda avtomatično poskrbijo za lastno varnost, saj lahko računajo na vzajemno pomoč, če se bodo nekega dne znašli v težavah.

Na nas se lahko obrnete v pisarni za informiranje in svetovanje na naslovu: Partizanska 57, 5000 Nova Gorica, tel. 05 330 37 20, in sicer v času uradnih ur – v ponedeljek in sredo med 8. in 12. uro. Kontaktirate lahko tudi Center za psihoterapevtske storitve in svetovanje, tel. 070 550 662.

Dimitrij Marušič

**Psihoterapevtska
pomoč**

Manj stresna nosečnost za boljši razvoj otroka (skozi stresno obdobje epidemije)

Nosečnost je obdobje, ko se v ženski razvija novo življenje. Najprej pri zarodku, nato pri plodu se razvijajo prve zasnove za živčevje (neuralna cev in možgani), kožo, mišice, kosti, notranje organe, čutila, itd. Od tega, kako se gradijo ti prvi temelji v maternici, je odvisen cel nadaljnji otrokov razvoj skozi življenje. Zato je tako pomembno, kako se ženska v nosečnosti počuti, v kakšnem stanju sta njeno telo in hormonski sistem, kakšno hrano uživa, ali je pod stresom ali ne. Obdobju devetih mesecev je treba pripisati veliko vlogo. Nosečnica mora negovati svoje telo, misli in čustva, da ustvarja prijeten prvi dom svojemu otroku znotraj nje. Tako se otrok lahko počuti dobro, varno in se optimalno razvija. Okolica pa mora podpirati in negovati nosečnico, da ji da možnost, da se počuti čim boljše. V obdobju, kot smo trenutno, ki je še bolj stresno in negotovo, je še toliko bolj pomembno, da se okolica in nosečnica zavedata, kako pomembno je, da nosečnica sproti sprošča svoj stres in se dobro pripravi na porod, če pride do situacije, da bo morala na porod brez partnerja.

Kaj lahko nosečnica naredi sama, da se počuti dobro in se čim bolj izogne stresu iz okolja?

1. Se o svojih stiskah pogovarja s partnerjem, prijateljico ali strokovno osebo.

Nosečnica mora redno čistiti svoja negativna čustva, se o njih pogovarjati, jih sproščati. O njih se lahko pogovarja v mislih tudi s plodom. Mu pove o svojih strahovih, negativnih čustvih, dvomih, da na neki ravni otrok čuti, da je z njim in da bo vse v redu. Saj živi v njenem telesu in vse čuti tudi on. Če ve, zakaj, in če ga mama pomiri, je vse drugače, kot če samo čuti stisko in ne ve, zakaj je mama v strahu (je njeno telo pod večjo napetostjo).

2. Neguje in sprošča telo, ki sedaj deluje kar za dva naenkrat.

Prvi dom otroka mora biti udoben. In udoben je lahko le v sproščenem materinem telesu. Nosečnica za to skrbi z redno vadbo, prilagojeno za nosečnost, z jogo ali s pravilnim dihanjem. Prav tako pa je v nosečnosti dobrodošla masaža ali manualna obravnava telesa. Sprostijo se mišične napetosti in harmonizira se celo telo (hormonalni sistem, limfni sistem, centralni živčni sistem). To zelo blagodejno vpliva na oba in je hkrati tudi priprava telesa ženske na zahteve poroda.

3. Veliko giba na prostem in je na svežem zraku.

Priporočam čim več lahke hoje v naravi, kjer noseča ženska sprosti vse napetosti vsakodnevnih obveznosti in se naužije dovolj kisika zase in za plod. Preveč sedenja v zdravi nosečnosti povzroča slabše delovanje telesa, večjo napetost in s tem manj optimalno okolje za otroka v maternici ter slabše počutje pri ženski.

4. Se pogovori s partnerjem, z domačimi in v službi, zakaj je pomembno, da ni pod prevelikim stresom.

Nosečnici priporočam, da razloži ostalim, da je zelo pomembno za otroka, da se ona v nosečnosti počuti dobro in da ni preveč obremenjena. Njeno počutje vpliva na plod sedaj in na počutje otroka po rojstvu. Dobrodošlo je, da ji 9 mesecev okolica več pomaga, da dela v službi kdaj raje kakšno uro manj, da ima kdaj varstvo za starejše otroke in da si vzame več časa za počitek, zase in za razvijajočega se otroka.

5. Se dobro pripravi na porod s kvalitetnim znanjem in se očisti nepotrebnih strahov.

Najprej mora nosečnica prečistiti svoj um, saj le-ta močno vpliva na počutje v nosečnosti in med porodom. Opraviti čistko na podstrešju svojega uma na temo poroda. Tako se bo znebila omejujočih prepričanj in strahov, ki v njenem telesu (in posledično otrokovem) povzročajo napetosti. Telo se v nosečnosti in med porodom lahko počuti dobro le, če v njem ni napetosti in kompenzacij. Priporočam vsakodnevno sproščanje (v naravi, vodene meditacije, kopel), izvajanje razteznih vaj za boljšo pretočnost telesa, da se udeleži kvalitetne priprave na porod skupaj s partnerjem, obišče porodnišnico pred porodom, kjer se pogovori o svojih željah in potrebah, izvaja (samo)masažo ali obišče manualnega terapevta, sprašuje in išče informacije ter redno čisti svoja negativna čustva.

*Tita Tušar,
univ. dipl. ped., dula in telesna
terapevтка (MNRI in KST)*

Navadni pušpan

(**Buxus Sempervirens**)

Vedno zelen okrasni grm ali drevo, ki lahko zraste do višine 9 m; je pa pri rasti počasen. Cveti v maju in juniju. Če je na pravem terenu, lahko dočaka 100 let. Pri obrezovanju ga lahko lepo oblikujemo, kar opravljamo v juliju. Razmnožujemo ga s podtaknjenci.

Zasajujemo ga v žive meje, v korita, tudi na pokopališča, ker je zimzelena rastlina. Je čudovite zelene barve. Opozoriti moram, da so lističi strupeni in vsebujejo eterična olja. Les pušpana je eden najtrših lesov na svetu in je težji od vode.

Dominik Soban

Muškatna kadulja

(**Salvia sclarea**)

Muškatna kadulja od nekdaj slavi kot zdravilna rastlina. Uporabljajo jo pri težavah z dihanjem, prebavnih težavah in menstrualnih bolečinah. Olje muškatne kadulje je eno najmočnejših sredstev za sproščanje. Vonj ustvarja bolj pozitiven pogled na svet, na življenje, odpravlja tesnobo in deluje antidepresivno. Primeren je za današnji čas. Priporoča se pri prvih znakih menopavze. Blaži

rdečo in razdraženo kožo. Primeren je za mastne lase, odpravlja prhljaj. Izboljšuje koncentracijo in spomin.

Do zdravstvene tekočine pridemo s parno destilacijo cvetočih vršičkov. Cveti maja in junija z lepimi in velikimi roza cvetovi. Nabiramo jih v juniju, juliju ter avgustu. Je trajno zelišče in zraste do višine 1 m.

Dominik Soban

Rezanci z zelenimi šparglji in s hrustljivo panceto

Osnovni recept za rezance za 4 osebe:

- 400 g ostre moke (ali 300 g ostre moke in 100 g pšeničnega zdroba),
- 4 jajca,
- ščep soli,
- 2–3 žlice tople vode (ali več, odvisno od suhosti moke in velikosti jajc).

Iz zgoraj navedenih sestavin naredimo testo, ga na tanko zvaljamo in zrežemo na poljubno široke rezance.

Za omako potrebujemo:

- 0,5 kg zelenih špargljev,
- žlico masla,
- sol,
- muškatni orešek,
- 8 rezin pancete.

Priprava:

Rezine pancete na suho popečemo v nepregorni ponvi. Panceto damo na kuhinjski papir, da se odcedi in ohladi, da bo lepo hrustljava. V isto ponev dodamo maslo, na katerem na

hitro popražimo šparglje, ki jih prej zrežemo na manjše kose. Pražimo par minut, nato zalijemo z vodo ali juho (govejo ali zelenjavno), solimo ter začinimo. Vršičke špargljev pobereemo ven iz ponve in jih shranimo na toplem za poznejšo uporabo, ostanek pa zmiksamo s paličnim mešalnikom, da dobimo gosto omako. V to omako stremo skuhanе rezance, malo pomešamo in serviramo v globok krožnik. Okrasimo s špargljevimi vršički in hrustljivo panceto. Po želji dodamo parmezan.

Dober tek.

Mateja iz Rutince

gostilna Rutinca

Zelene strehe – zasadimo dragocen košček narave na strehi

Nataša K. Štrukelj

Slovenski čebelarji z vso skrbnostjo in vestnostjo opravljamo čebelarstvo dejavnost, v prvi vrsti pa so naša skrb čebele. Zavedamo se, za kako ranljiva bitja gre, kako pomemben del narave so in kako pomembne so čebele za našo prihodnost. Vsak posameznik lahko pomaga čebelam s sajenjem medovitih rastlin. Medovite rastline bodo privabile čebele in ostale oprasaevalce, mi pa bomo uživali ob pogledu na pridne čebele in se ob vsaki kapljici zaužitega medu spomnili, kako dragoceno je njihovo delo. Bodimo hvaležni za hrano, saj sta kar 2/3 svetovne hrane neposredno

ali posredno odvisni od oprasaevanja čebel in ostalih oprasaevalcev. Vsak lahko po svoje poskrbi, da bodo naše čebele imele dovolj hrane.

Kaj lahko še naredimo za čebele? Ste že slišali za zelene strehe?

Prednosti zelenih streh so poznali že naši predniki, ki so znali s pridom izkoriščati naravne danosti. Danes, ko se vse bolj nagibamo k usmeritvam, ki so skladne z idejami varovanja okolja, pa smo priča ponovnemu preporodu.

David Mark

Zelene strehe v tujini niso nobena redkost in so sestavni del vsakdanje prakse. Pri nas pa je v zadnjem času zaznati večje zanimanje prav zaradi številnih prednosti, ki jih le-te prinašajo. Že samo dejstvo, da naravi povrnemo nekaj, kar smo ji vzeli, je neprecenljivo. Zavedati se moramo, da zelene strehe privabljajo tudi čebele in ostale oprasaevalce, ki so ključni za ohranjanje biotske raznovrstnosti in nenazadnje tudi za obstoj človeštva.

Še druge prednosti zelenih streh:

- izboljšujejo kakovost zraka, so zelo učinkovite pri zmanjšanju temperatur zraka v urbanih središčih v poletnih mesecih,
- temperatura na površini klasične strehe je bistveno višja od temperature na zeleni strehi,
- imajo neverjetno sposobnost zadrževanja vode ob večjih nalivih,
- podaljšajo življenjsko dobo strehe, ker jo ščitijo pred vremenskimi vplivi,
- rastline na strehi vežejo nase škodljive snovi iz zraka,
- nenazadnje bomo poskrbeli tudi za lep, naravni videz in dobro počutje ljudi ter živali.

Tako so npr. na Nizozemskem v mestu Utrecht na več sto stregah avtobusnih postaj posadili medovite rastline. S tem so izkoristili prednost zelenih površin in na izviren način povečali površine, na katerih lahko čebele nabirajo medicino.

Na Japonskem je že od leta 1995 znamenita stavba Acros Fukuoka, ki jo prekriva kar 35.000 rastlin iz 76 vrst. Strehe in terase, ki zbirajo deževnico, omogočajo življenjski prostor pticam in žuželkam. V kompleksu, ki leži v centru mesta in je v celoti grajen okolju prijazno, so kulturni, mednarodni in informacijski prostori, trgovine, galerije, muzej, koncertna dvorana ter odprti prostori za rekreacijo.

Tudi na centru Čebelarstva Slovenije se lahko pohvalimo s pravkar postavljeno zeleno streho (marec 2020), saj se zavedamo številnih prednosti, ki jih nudi zelena površina, predvsem pa želimo čebelam in ostalim oprasaevalcem zagotoviti dodatno prehrano.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
vodja projekta

Virtualno ni realno

Projekt je zaživel v želji, da bi z letaki mlade spodbudili h kvalitetnejšemu preživljanju prostega časa v kavarnah, na avtobusih in v drugih prostorih, ne pa toliko v virtualnem svetu oz. na socialnih omrežjih. Ker nam trenutne razmere ne dopuščajo, da bi projekt izvedli v izvorni ideji, smo ga prilagodili in želeli približati vsem, ki sedaj več časa preživite doma. S tem vam ponujamo kratki aktivnosti za kratkočasenje/preganjanje dolgčasa, h katerima lahko povabite tudi svoje bližnje.

Veseli bomo vašega odziva in mnenj o aktivnostih, ki jih lahko pošljete na virtualnonirealno@gmail.com ali pa rešite kratko anketo – enostavno poskrenirate spodnjo QR kodo.

Virtualno ni realno, študenti socialne pedagogike magistrski študij

5							3	8
			4				9	
	8	1						
1				4	5		2	
			6	7	1			
	3		8	9				4
						5	7	
	2				6			
8	4							2

**Pomisli in razmisli,
kako bi se odločil ti.**

Na zelo strmem delu proge delavci popravljajo tire tramvaja. Temu nenadoma popustijo zavore. Strga se tudi varnostna vrv, ki je le-tega držala pri miru. Tramvaj zdaj drvi navzdol in bo gotovo usodno povozil pet delavcev, ki ravno popravljajo tir, po katerem prihaja tramvaj. Na srečo smo v bližini kretnice in lahko preusmerimo drveči tramvaj na drugi tir, kjer trenutno dela izvaja le en delavec. Ali bomo prestavili ročko kretnice?

Glasiilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba. Glasiilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik X, številka 2

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, znanjo župan Milan Turk

E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si

Odgovorna urednica: Lara Soban

Uredniški odbor: Nataša Brisko, Haideja Černe, Roberta Filipič, Kenny Jan, Ana Stergulc

Lektoriranje: Nika Birsa

Oblikovanje in fotografija na naslovnici: Blaž Erzetič

Tisk: Tiskarna Present, Ljubljana

Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali.

V Glasiilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku

Šempeter pri Gorici, junij 2020

								PRAZNIK MARJINE-GA VNEBOVZETJA 15. NOVEMBRA, VELIKI SMAREN (NAREČNO ZAHODNO) BODEČA RASTLINA, ČRNI TRN MEDNARODNI OLIMPIJSKI KOMITE NAŠ POKOJNI ŠPORTNI NOVINAR (STANE) KRATKO POROČILO ŽVILO ZA PITJE	EVROPSKA DRŽAVA, ČLANICA EVROPSKE UNIJE TESTAMENT DALJŠI SLAVNOSTNI MOŠKI SUKNJIC NINO ROBIČ PRIPADNIK INKOV OMAHOVANJE, OBOTAVLJANJE ANGLO-AMERIŠKA PLOŠČINSKA MERA	NAŠ BANČNIK (FRANCE) VEČJA, V STRUGI TEKOČA VODA
SLIKAR IZ MINDNA, GLAVNI MOJSTER SEVERNONEMŠKEGA POZNOGOTSKEGA SLIKARSTVA	NAVARSKI KRALJ (1518 DO 1562)	VLADIMIR KAVČIČ	ŽENSKI SPOLNI ORGAN	GRAFIK GABRIJEL JUSTIN	FILMSKI IGRALEC CRUISE	ROMAN JANKA KERSNIKA	KAČJI UGRIZ PEVEČ ROBIČ	NEMŠKA IGRALKA (KARIN)	NAŠ BANČNIK (FRANCE)	
ISLAMSKA AFRIŠKA DRŽAVA								MLINSKI ŽLEB, RAKA JAPONSKI FIZIK ESAKI		
VEDA O NOVO-TVORBAH								SLADKA ŽGANA PJIJACA GORSKI PAŠNIK		
JANEZ TRDINA		IGRA S PRAVOKOT. PLOŠČIC. EGIPČAN. KURTIZANA						GRELNO TELO VERSKI POGLAVAR ŠITOV	NINA HAGEN VRSTA OBLIČA	
AFRIŠKO BANTUJSKO LJUDSTVO, BASUTI				NEKDANJA UKRAJINSKA ATLETINJA KRAVEC	PRIPRAVA ZA TOČENJE MEDU RJAVA KRAVA			ŽELEZOV OKSID ŠKOFOVSKA KAPA		
MAJHNO TNALO						JAPONSKA NABIRALKA BISEROV NOV POJAV, NOVOST		MANJŠE MESTO V ANGLIJI GOROVJE V ARABLIJI		
JUDOVSKI KRISTJANI NA OBMOČ. VZHOD. OD JORDANA							AM. PISATELJICA NIN KRAJ PRI KOČEVJU		KRILO RIMSKE LEGIJE AVTOR: GREGA RIHTAR	
NAŠ FILOZOF IN PUBLICIST (VOJAN)			GOSPODARSTVENICA AMINOKISLINA V BELJAKOV.						ALBERTO TOMBA	
BROM		SNOV V RASTLINI KOPITNIK SREDIŠČE VRTENJA						INDIJSKI PESNIK SURYAKANT TRIPATHI		
AFRIŠKA VIRUSNA MRZLICA					ZLATA VOKAČ	VIKA ENGEL NACIN VODENJA DRŽAVE		NAJVIŠJA GORA V TURČIJI		
JUTRANJA PADAVINA, DROBNE VODNE KAPLJE				PLINSKA ZMES ATMOSFERE RUMENICA						
TOMISLAV NERALIČ		KOVINSKI DENAR MESTO V SRBLJI					24 UR			
807 m VISOK VRH V BOHINJU					JUD ZORAN OGRINC					
NEZMOŽN. IZVAJANJA HOTENIH TELESNIH GIBOV										
MAJHEN, ŠKODLJIV GLODAVEC			ALPINIST ROBAS							

POMOČ: CIKA-rjava krava, NIRALA-indijski pesnik Suryakant Tripathi, RASKAR-vrsta obliča, RODILO-ženski spolni organ, RSNIK-807 m visok vrh v Bohinju

Rešeno križanko nam s potrebnimi podatki pošljite do 7. avgusta 2020 na:
 Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, s pripisom
 Nagradna križanka.

Nagrade:
 3x Paket Evitas

Pravila nagradne križanke in ostale informacije najdete na naši spletni strani
www.sempeter-vrtojba.si.

www.evitas.si